

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrletno Din 7-50, polletno Din 15.—
celoletno Din 30.—

Popoln polom klerikalne tigrovske politike

Ravnokar je poteklo leto dni, odkar so se vršile zadnje volitve v narodno skupščino. Kakšen dirindaj je bil takrat po farovžih na deželi, a tudi po mestih, za tako zvano avtonomijo. Jata črne gospode je takrat oznanjala lahkovernim ljudem, da pride čas za raj na zemlji, ako bo zmaga SLS. Kar si je kdo zaželel in po čemer so se mu cedile slinice, so farovski agitatorji obetali. Po zmagi 18. marca, ko je SLS dobila od 24 poslancev v Sloveniji 21 poslancev, torej skoro vse, so klerikalci izjavljali, da so vržene vse druge stranke v grapo ob kraj ceste in da ima od tedaj naprej vso moč in vso oblast v rokah SLS, ki bo dala Slovencem blaženo klerikalno avtonomijo, kjer se bosta cedila med in mleko.

Eno leto je komaj minulo in naše dobro ljudstvo je tekom tega časa lahko na svoje oči videlo in na svoji koži čutilo posledice tega, ker je 18. marca s tako vnemo metalo kroglice v farovške volilne skrinjice. Kaj je dosegla med tem SLS? Za ljudstvo ničesar. Ogoljufani in ociganjeni so bili klerikalni volilci na tako sramoten in brezvesten način, kakor še nikdar noben cigan ni koga osleparil pri konjski kupčiji. Izkazalo se je, da so bile vse klerikalne obljube sama laž, vse njihove besede, pisane in izgovorjene, sama prevara. Ljudstvo je zadnje leto neizmerno trpelo, živelo v pomanjkanju in stradanju. Vse, kamor pogledate, se je med tem poslabšalo in pogoršalo. Nikjer nikakega sledu o kakih dobrotah SLS, kaj šele o kaki mani avtonomije.

Zakaj vse to in zakaj tako? Klerikalni kolovodje niso bili le nepošteni politiki, marveč so tudi bili nesposobni. Na vseh koncih in krajih se jih je držala smola in česarkoli so se lotili, so jo polomili. Polom je sledil polomu, neuspeh neuspehu, na koncu konca pa leži 21 klerikalnih tigrov premaganih na tleh.

Takoj po volitvah lanskega leta so se začeli klerikalci bratiti z Radičem in z radikali. V Zagrebu so podpisali pogodbo, tako zvani Markov protokol, po kateri so izročili parlament in vlado v roke samim radikalcem ter jim dali vso oblast, da so delali vse leto z ljudstvom, kar so hoteli. Klerikalni kolovodje so skoro mirno gledali, kako se je drla ljudem koža z živega telesa in le zato so se brigali, da so dobili nekaj drobtin z vladne mize za — farovško bisago.

Čez deset mesecev so se začeli klerikalci kesati Markovega protokola, ki je bil največja nesreča za ves narod in za vso državo, začela jih je vendarle peči vest, a še bolj jih je pa začelo postajati strah pred novimi volitvami in ljudsko sodbo. Zato so začeli prosjačiti okrog demokratov, ki jih sicer po prižnicah in misijonih pridno obrekujejo, da naj jim pomagajo odpraviti njihovo vlado Markovega protokola. Tako je prišlo do osnivanja tako zvanega opozicijskega bloka, ki je tudi v resnici v začetku tekočega tedna vrgel samoradikalno vlado ter s tem dosegel svoj namen.

Mislilo se je že, da so se klerikalci spametovali in iztreznili, kakor tudi njihovi zavezniki radičevci, ki so se po nesrečnem izdajalskem potovanju Štefana Radiča v London in na Dunaj odločili, da vendarle gredo v Beograd. Demokrati, ki so pomagali vreči samoradikalno vlado, so za trdno računali, da bodo radičevske in klerikalne «izgubljene sinove» pripeljali na pravo pot pametnega dela za ljudski blagor. A kaj se je zgodilo?

Komaj so demokrati, ki so se vedno borili za narodno edinstvo in enotno državo ter za napredek in srečo ljudstva, pokazali klerikalcem in radičevcem mezinec, da jih počasi potegnejo iz blata, v katerega so zagazili, pa so ti ljudje takoj zagrabili za celo roko in so hoteli tudi demokrate potegniti v nesrečo in pogubo.

Mesto da bi se klerikalci in radičevci zadovoljili z delom, ki daje ljudstvu dovolj kruha in dovolj boljšega kruha, jim je zopet začela brenčati po zmešanih glavah avtonomija in republika. V svojih časopisih so začeli vriskati, da je sedaj prišel čas, ko bo šlo njihovo žito v klasje, in da ne bo več dolgo do takrat, ko bo dosežena farovška avtonomija Slovencev in pa republika na Hrvaškem. Skratka: Klerikalci in radičevci so se razkrili kot strupeni in ostudni sovražniki naše nove mlade države in jasno pokazali, da bi najrajši razbili in uničili še to, kar je že do sedaj pri nas zgrajenega.

To ni moglo ostati brez posledic. Naenkrat se je vzbudil proti klerikalnim in radičevskim poskusom, da dobe v svoje roke vlado in državo, velikanski odpor v vseh onih poslancih, ki mislijo z državo in narodom pošteno, ter pri onih, ki se niso dali preslepiti od radičevske in klerikalne volitvite. Kmalu se je izpregledalo,

da ni poslal Radič svojih poslancev v parlament zato, da bi od tamkaj gradil državo in domovino, marveč zato, da bi jo s pomočjo naših klerikalcev zažgal — ter izzval med miroljubnim ljudstvom nove pokolje in nesreče. Radič tudi mirno priznava, da ni poslal svojih poslancev v Beograd v dobrem namenu.

Vse to ima za posledico, da se je sedaj sestavila nova vlada, v kateri bodo tudi demokrati, katerih voditelj je iskreni Jugoslovan in prvobornik za enakopravnost vseh treh plemen, vseh pokrajin in vseh slojev g. Svetozar Pribičević. Nova vlada bo skušala popraviti vse to, kar so klerikalci in radičevci zagrešili z Markovim protokolom.

Klerikalci, ki so imeli že določene štiri ministre, med njimi tri duhovnike, in tudi že razdeljena vsa druga važna mesta v ministrstvih in pri upravah v Ljubljani in v Mariboru, so sedaj naenkrat zopet na «dilci». Vse njihovo prerivanje, da bi prišli na vlado, jim ni nič pomagalo, ker so prehitro vriskali in prenašlo pokazali karte.

Kakor se sliši, dobimo v Ljubljani in v Mariboru za velike župane nove može, ki bodo imeli zmisel in srce za ljudske potrebe. Tudi marsikaj drugega se bo še izpremenilo, in to tako, da ne bodo imeli klerikalci več nobene besede in vpliva. Tistih 21 tigrov je že brez zob ter brez krempljev in krotki bodo kakor jagnjeta. Če bodo pa po vaseh tulili, bodo le zato, da bi s svojim tulenjem na novo preslepili ljudstvo, kateremu nimajo korajže povedati resnice, kakor to store demokrati.

Polom politike 21 klerikalnih tigrov je popoln. Vsa moč, ki jim jo je dalo ljudstvo pri volitvah, je zapravljena in zafurana. Najboljše je, če gredo vsi klerikalni poslanci za mežnarje, da bodo vsaj lahko mrtvim zvonili. Polom klerikalne politike je tako strašen, kakor je bil polom avstrijske armade na Piavi in drugod. Kdor ni slep, mora to videti, kdor zna misliti, mora klerikalcem obrniti hrbet. Čim prej bo to storil, tem večja sreča zanj; kajti kdor ne bo pravočasno zapustil farovške gospode, bo z njo vred pogubljen. Avstrija je propadla leta 1918., sedaj pridejo časi, ko mora propasti tudi klerikalna stranka, od katere še nismo imeli nikake koristi.

Se o misijonih

(Dopis iz Mirne)

Tudi pri nas se je prošli teden vršil misijon. Prišli so kar trije misijonarji. Ker ni bilo preveč ljudstva pri sprejemu, je pa zato naš novi mežnar (to je farovška dekla) tem bolj za zvon vlekel in zvonil kar na štiri.

Mi nimamo ničesar proti misijonu, če vrši ta svojo nalogo tako, kakor je potrebno, toda pri nas so gg. misijonarji z domačim župnikom vred bili v prvi vrsti na delu za SLS. Ker imajo duhovniki naprednjake, posebno nas demokrate, za nejevernike, smo se mi naprednjaki vneto udeleževali službe božje, da bi s tem pokazali, da so očitki proti nam brez podlage.

In kaj smo vse čuli že pri prvih pridigah! Gospodje misijonarji so obdelovali Sokole in jih predstavljali ljudstvu kot hudobne duhove. Še bolj so se odlikovali v spovednicah, kjer so gremeli proti brezverskim časopisom, med katere so prištevali tudi «Jutro» in «Domovino». Počeg tega so agitirali za avtonomijo. Strašili so, da ima smrtni greh, kdor bere napredno časopisje, a kdor bere «Domoljuba», «Slovenca» itd., dobi še odpustke.

Vsakdo je dobil odvezo, pa najsi je bil še tak grešnik, le kdor se ni odpovedal naprednemu časopisju, ni našel milosti v misijonarjevem srcu.

Vprašamo, kdaj bo konec ne verskih nego političnih misijonov. Dobro bi bilo, da bi se vršili misijoni, ki bi poučevali ljudstvo, ga navajali na pravo pot, se borili proti pijančevanju in sirovemu pretepaštvu, toda na današnjih misijonih se le agitira in politizira kakor v krčmah. Ako so misijonarji res božji namestniki, bi morali vršiti to svojo vzvišeno nalogo in ne izkoriščati neukga ljudstva v ogabne strankarske namene.

Početje današnje duhovščine ina že žalostne posledice, da ljudje izgubljajo vero, ker v take božje namestnike ne morejo imeti zaupanja. Politiko ven iz cerkve, v katero spada le božja beseda. Naj gospodje še tako rohnijo proti nam in nas obmetavajo z očitki brezverstva, mi se bomo vseeno in dosledno borili za pravo in resnično krščanstvo, ki je večini današnje duhovščine popolnoma tuje.

Politični pregled

V politični borbi, ki se je vodila v narodni skupščini med vlado in opozicijo, je nastopil

popolnoma nov položaj,

ki je marsikoga iznenadil. Splošno se je vedelo, da bo prihod Radičevih poslancev v narodno skupščino izzval padec samoradikalne vlade, kar se je tudi zgodilo. Takoj, ko je zvedel za prihod 15 radičevih poslancev, ki so že položili prisego ustavi in kralju, je odšel ministrski predsednik Pašič v dvor in podal ostavko. S tem smo prišli v

najresnejšo krizo,

kar smo jih do sedaj imeli. Ni mala reč: na dnevni red je prišlo vprašanje, ali enotna država, ali razdelitev na male državice. Ako bi se nova vlada sestavila iz opozicijskih strank, bi bila državna enotnost očitno ogrožena, ker bi Radičevci in klerikalci storili vse, da jo čim bolj omajajo. Nobenemu pravemu Jugoslovancu zato ni do tega, da bi se vlada sestavila iz takih strank, navzlic temu, da je bila v tej družbi tudi demokratska stranka, ki je vendar skoz in skoz državotvorna. Demo-

krati sami so bili nezadovoljni s takim razvojem stvari in zato je močna skupina demokratskih poslancev izjavila, da vlade, v kateri bi bili zastopani tudi klerikalci in ki bi jo podpirali Radičevci, ne bodo mogli podpirati. Ti demokratski poslanci se sklicujejo na svoječasni sklep stranke, da stranka nikdar ne stopi v zvezo s strankami, ki ne priznavajo narodnega in državnega edinstva. Del demokratov, ki ne marajo imeti z Radičevci in klerikalci nič skupnega, je zapustil opozicijski blok. Ta del je stopil

v novo vlado.

ki se je sestavila in ki bo čuvala državo pred nevarnostmi, ki ji grozijo. Kako se bodo razmere nadalje razvijale, se ne dá lahko sklepati. Toliko pač moramo zahtevati od naše demokratske stranke, da mora vedno brez oklevanja stati na braniku narodnega edinstva in enotne države.

V naši zunanji politiki je najvažnejše

vprašanje odnošajev z Bolgarsko,

ki bi sicer spadala v Jugoslavijo, ali o tem se danes ne more govoriti, ker ga vladajo ljudje, ki nimajo zmisla za prave ljudske potrebe, temveč živijo v preteklosti in sanjajo o tem, kako bi se polastili naše Macedonije. Sicer ti ljudje dobro vedo, da so preslabi za to, da bi s silo dosegli svoje cilje, ali spametovati se vseeno nečejo. Te dni so zopet izvršili njihovi komitaši napad na naše macedonsko ozemlje, samo da niso prišli daleč, ker jih je naše vojaštvo pregnalo.

Grki gredo svoja pota naprej. Dobra ta pota niso, ali to je na koncu koncev njihova stvar. Nas zanima Grčija samo zato, ker so Grki naši sosedje in nam ne more biti vseeno, kake razmere vladajo v tej državi napram nam. Danes so

Grki za republiko.

ker je bila njihova dosedanja dinastija, ki je nemška, slaba. Ampak mi mislimo, da

Po volitvah

(Po resničnih virih zapisal Stremenček.)

(Konec.)

«O, kam, gospod, gre tvoja pot,» je jokajal gospod Luka. Jokal se je namreč silno rad, kadar ga je omehčalo vino, dočim je bilo drugače trdo njegovo srce. To pa so najbolj občutili njegovi posli, ki so se redno vsak mesec menjavali v župnišču.

Tudi Kričaju je kanila solza v kozarec, tako se mu je bil zasmilil župnik v solzah za svojo čast.

«Jutri bo nedelja,» se je spomnil gospod Luka ter je pogledal na uro. «Enajst! Še je eno uro časa — in še eno — in še eno... Za navadno nedeljo se ni treba pripravljati na pridigo. Dovolj sem govoril pred volitvami, a zaman.»

«Škoda zanimivih govorov,» je pripomnil Mrak, ki je pritresel četrto steklenico. «Tistega o nebeški zmagi ne bom nikoli pozabil in oni o peklenskem porazu mi bo do smrti zvenel v ušesih.»

«Toraj vas resnično zanimajo moji govori.» Župniku je ugajala pretirana pohvala. Hotel je na obrazu izsiliti izraz posebne zadovoljnosti, toda koža mu je radi pijače postajala okorna in beseda se mu je zatikala na jeziku.

«Takega govora še nismo slišali,» je Drdralec globoko vzdihnil. «O volitvah v

nebesih še ni govoril noben govornik, o volitvah med angeli in svetniki. Tamkaj ni nasprotstva, ampak neskončno lepa sloga in veličastna zmaga na vsej črti. Kdor kandidira, ta je tudi izvoljen!»

«To sem povedal radi naših volitev,» je župnik naglo dostavil. «Zgodilo pa se je ravno nasprotno. Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!»

«V kraljestvu teme pa se dogajajo sami porazi,» je Kričaj ponavljal župnikov govor. «Tu so volitve podobne viharju, volilci se bijejo in kandidatje se koljejo med seboj. Izvoljen pa ni nobeden, zato tudi nihče ne pride v parlament.»

«Prečastiti,» se je Mrak približal župniku s peto steklenico, «povejte mi, ali vam niso bile te misli vdihnjene od zgoraj?»

«Tako je, moj sinko, od zgoraj, pa tudi od spodaj,» se je župnik pogladil po čelu. Vino mu je udarilo v glavo, žile v sencih so mu bile kot kladivo.

«Glava me je pričela boleti,» je potožil svojemu sosedu. «Po volitvah čutim večkrat to bolezen, ta preklicani glavobol.»

«Če se počutite slabega, pojdemo domov,» je predlagal Drdralec. Hotel je oteži župnika še hujših slabosti, sebi pa prihraniti nekaj denarja, kajti, če je župnik plačal pet steklenic, bosta morala tudi on in Kričaj poseči v denarnico.

«Domov še ne gremo,» je ugovarjal župnik, opotekajoč se proti vratom. Po daljšem iskanju je našel kljuko ter je prilezel na prosto.

«Najbolje bo, ako ga pospremita v župnišče,» je menil Mrak. «Za posledice nisem odgovoren.»

«Zadovoljen sem, toda silil ga ne bom,» je Drdralec vrtal s palcem po levem očesu.

«Bog ne daj!» se je oglašil Kričaj. «Razžalila bi ga najmanjša beseda in če se njemu zameriva, se zameriva Bogu. Skupaj smo prišli in skupaj moramo oditi, kadar bo njegova volja. Mrak, šesto steklenico na moj račun!»

«In sedmo na moje naročilo,» se je postavil Drdralec, kateremu pa je zadnja beseda zelo nerada prilezla iz grla.

«Osmo pa dobite za nameček,» se je pobahal krčmar. — «Vama sploh ni treba hoditi domov, tukaj pri meni lahko počakata prve maše.»

«Te sramote menda ne bova napravila,» se je branil Drdralec. «Če ne pojdem po dveh, pojdem po štirih kakor takrat, ko sem bil abstinent...»

«Hahaha!» so se krohotali vsi trije; vsak pa si je naglo zatislil usta v strahu pred župnikom, ki se je pravkar prizibal v sobo.

«Zunaj je tema.» Župnik je sedel za mizo in kozarec vina je izginil v njegovem grlu.

za tako državo, kakor je Grčija, kjer so politične strasti zelo razvite, ni republika. Ako Grki niso bili zadovoljni s svojo dosedanjo dinastijo, je to opravičeno in razumljivo, ali oni bi si lahko izvolili drugo dinastijo in monarhistična Grčija bi napredovala in se lepo na znotraj uredila, v republiki se bodo pa razmere, notranje in zunanje, še bolj zamotale.

Vso Evropo zanima nova angleška vlada, ki hodi v notranji in zunanji politiki stara pota, tako da se skoro ne zapaža, da se je izvršila kaka izprememba v vladi.

S stališčem Macdonaldove vlade nasproti naši državi

smo lahko zadovoljni iz več vzrokov. Prvič je angleška vlada dala jasno razumeti hrvatskemu demagogu Radiću, da je njegovo mesto v jugoslovenski narodni skupščini in ne v inozemstvu in tudi Bolgarom je dosti jasno namignila, da nimajo nobene pravice do našega macedonskega ozemlja. In ravno od nove angleške vlade so veliko pričakovali Bolgari in hrvatski Radićevci, ki so mislili, da najdejo kako podporo v Angliji. Tudi s Francijo nova angleška vlada prav dobro izhaja. Nova angleška vlada je pa za to, da Nemčija plača svoje obveznosti iz vojne in zato bo kmalu prišlo do popolnega sporazuma med Anglijo in Francijo.

Dopisi

JEŽICA. V soboto ob 4. uri popoldne je v Društvenem domu skioptično mladinsko profialkoholno predavanje, namenjeno šolski mladini. Isti dan ob 8. uri pa predava pri Ruskem carju g. prof. Dolžan o postanku naše zemlje. Vstop vsem prost. — J. K.

JEŽICA. Cenjeni g. urednik! Pri nas grozno straši. Komaj smo se nekoliko odahnili, ko smo čitali «Luciferja» in čuli, kako je strašilo pri Vas v Ljubljani, v Šiški, na

Stenska ura je spodrknila in udarila dvanaest. Župnik se je zganil radi neprijetnega opomina, dvignil se je nekoliko, toda teža njegovega telesa ga je trdovratno potegnila nazaj.

«Kirie elejson!» je vzdihnil potihoma; takoj pa se je zavedel slabosti, katero je z vzdihom nepremišljeno izdal. Krepko je segel po kozarcu, da zabriše slabe vtise in res se mu je posrečilo, da ga je brez ovinkov prinesel do ust.

Tudi Drdralca in Kričaja se je lotila onemoglost. Skušala sta jo premagati s pogovori o kupčijah; teh pa se je župnik hitro naveličal. Prizadeval si je obrniti govorico, ko pa se mu ni posrečilo, je utihnil in zadremal.

Ostali so medtem načeli šesto steklenico in šele pri zadnjem kozarcu se je prebudil gospod Luka. Nerodno se je zasukal ter je pogledal na uro. «Poldveh? Ni mogoče!» je zaspano zazdehal.

«Čas poteka, prečastiti,» se je Drdralec zaspano potegnil. «Kazalec ure se pomika na dve.»

«Dve — tri — štiri — — stojte — — samo — dve — tri,» je župnik našteval kakor v sanjah. «Ob treh moram biti doma! Nedelja je tukaj — seveda — navadna nedelja — a maševal bom vendarle in raz prižnico bom tudi izpregovoril nekaj besed.»

Ljubljanskem polju itd. v obliki črne maske in raznih spominov, že sta se pojavila v zadnjem času tudi pri nas — o strah in groza! sama «zla duhova» v obliki in osebah — gg. dr. Žerjava in ravnatelja Juga, hotela zasejati demokrasko «ljudsko» med čisto samostojno pšenico. Prvi napad je baje srečno odbit. Zasiuga pri tem gre komandirju tukajšnjih samostojnih g. Škerlju, ki je s svojo čuječnostjo odvrnil večjo nesrečo. Čudno bi se Vam morda dozdevalo, kako se je ta «strah» pritihotapil v naše kraje. Kdor zna, pa zna, tako tudi «strah» dr. Žerjav. Na «stražni» službi je bil menda ravno g. Hvastja, pa saj poznate povojno razpoloženje ljudi — in tedaj se je menda zgodilo: «straža» Hvastja mu je prodal «dušo» ter ga spustil v občino in sprejel celo v lastno hišo. Pa jih zaloti sam komandir g. Škerlj. Seveda kazen za «stražo» g. Hvastjo je takoj sledila: udarec s kolom («Kmetijskim listom») po glavi, izguba dijet pri Strojni zadrugi in odboru za napeljava elektrike ter odvzetje lestve, po kateri se pleza na županski stolček; to si je pridržal sedaj komandir g. Škerlj sam. Komu bo pa naklonil omenjene dijete, še ne vemo; sigurno kakemu zanesljivejšemu samostojnežu, ako ga bo le dobil. In tako bo stvar menda za enkrat v redu. Izvršitev kazni nad g. Hvastjo se je izvršila v pričo g. Pučlja in drugih zelenih generalov v tajništvu SKS v Ljubljani z vso strogostjo, kajti prestopek je bil za takole eno navadno «stražo» le prevelik. Tako je postal g. Hvastja radi silnega udarca s kolom, to je s «Kmetijskim listom», najbrž 100odstotni invalid Samostojne stranke. Vedite, g. urednik, to ni prav! Komandir g. Škerlj in drugi zeleni generali naj bi se spomnili tistih dni v letu 1920., ko so stali v Ljubljani tam pred «trgovcem» in se pogovarjali: «Danes gremo zopet k dr. Žerjavu, pa le oprezno, po eden ali dva skupaj, da ne bo vzbujalo pozornosti.» In so šli, tudi g. Škerlj med njimi, kakor tihotapci na zasebno stanovanje g. dr. Žerjava prosit mi-

losti in nasvetov. Pa so dobili odpustke v obliki denarja v dober političen namen. Seveda so to vedno krepko tajili in ako bi mogli, bi tudi še danes. V nedeljo so imeli zborovanje v Tomačevem, kjer so kuhali volilno godljo ter postavljali samostojno lestvo (listo), po kateri bo plezal g. Škerlj na županski stolček. Po našem mnenju bo lestev precej prekratka ali pa je sploh ne bo mogoče pristaviti (sestaviti). Kako se bo zgodilo, Vam bomo že sporočili. «Strahu» gospodu dr. Žerjavu pa le povejte, naj še večkrat obiše tukajšnje «kupljene duše», katerih ima čimdalje več v strah in grozo naših samostojnih, ki vse preveč pozabljajo, da je le v napredni slogi pod demokraskim vodstvom mogoča uspešna borba proti klerikalizmu, naši največji nesreči in škodi. Pa zdravi in na svidenje!

GORENJI LOGATEC. Na praznik sv. Jožefa nam je po naročilu Zveze kulturnih društev v Ljubljani predaval g. Majcen o boju jugoslovenskih nacionalistov proti Avstriji. Predavanje je bilo prav dobro obiskano in g. predavatelj pri izvrstnem razpoloženju. Razšli smo se ponovno utrjeni v veri, da nam je spas in rešitev le v edinstveni Jugoslaviji, zunaj nas čaka narodna smrt in gospodarska propast. Prepričali smo se pa tudi, da so bili edini naprednjaki tisti, ki so se žrtvovali za naše ujedinjenje; današnji nasprotniki Jugoslavije so bili do konca odkrito v taboru Avstrije, le ob prevratu so se za nekaj časa potuhnili, da so se znova preskrbeli s trupom za boj proti našemu narodnemu idealu. Toda žrtve niso padle zastonj. Jugoslavija je tvorba zgodovinskega razvoja. Kdor bo butal vanjo, si bo razbil glavo. — Incident v Hotedršici, ko je laško vojaštvo na naši zemlji in iz naše hiše hotelo s silo odvesti našega državljana, je ob vsej meji povzročil obilo razburjenja in strahu. Ako se pusti Lahom, da danes nekaznovani uderejo v Hotedršico, kdo nam jamči, da ne pridejo jutri v Logatec, pojutrišnjem v Planino itd.?

«Gotovo, prečastiti, gotovo,» je kašljal Kričaj. Zaletelo se mu je vino.

«Bog nas obvaruj!» je Mrak prihitel s smetišnico, katero je postrežljivo postavil pred Kričaja. Hitro pa jo je zopet postavil v kot, videč, da ne bo nesreče...

«Da, da, čas poteka, poteka,» je sanjaril Luka. «Koliko nedelj je že minulo, prijetnih, sladkih — pa tudi grenkih nedelj... Zame je nedelja, kar je kmetu delavnik, težki delavnik, trpljenja dan.»

«Delavnikov je šest, a nedelja je ena,» je Drdralec bojzljivo pripomnil.

«Pičil si me, Drdralec — v srce si me zadel,» se je župnik čutil razžaljenega. «Kakemu drugemu bi zameril, tebi pa odpuščam, kakor je Križani odpustil desnemu razbojniku. Oče, odpusti mu, saj ne ve, kaj dela!»

«Prečastiti, mislil nisem ničesar hudega,» se je možak jecljaje opravičeval. «Če sem zadel, nisem hotel zadeti, zato pa pozabite in odpustite.»

«Bom pozabil, če bom mogel; za enkrat samo odpustim.» Župnik se je naslonil na mizo ter si je podprl glavo z rokama. Odpustil mu je le navidezno; vse poteze njegovega obraza so kazale, da ni govoril resnice.

Kmalu se je začulo smrčanje; župnik je ponovno zadremal, glava mu je prilezla na mizo.

«Drdralec, dolg jezik imaš!» ga je Mrak svarilno dregnul v komolec.

«Obžalujem,» se je prizadeti skesano udaril na prsi. «Sicer pa ga v življenju skoro vsakdo kdaj polomi, kar mi je v tolažbo, da veš.»

Mrak mu je obrnil hrbet; čutil se je zadetega in natihoma je sklenil, da bo snedel besedo, tisto besedo namreč, s katero je obljubil steklenico šampanjca za nameček.

Kričaj je uganil njegove misli; že je iztegnil roko, da potrka s prazno steklenico, pri čemer pa je zadel z rokavom ob kozarec, ki se je prevrnil in tekočina se je izlila pod župnikovo glavo.

«Neroda, kaj si storil!» je Mrak nervozno poskočil. «Zopet bo zamera, strašna zamera!»

«Neža, Neža!» je župnik zaklical v sanjah svojo kuharico. «Neža, postelja je trda — vzglavje mokro — nimam odeje — nobenega reda — vse je navskriž...» Njegova zadnja beseda se je izgubila v grgranju in ostudnem smrčanju — med najrazličnejšimi glasovi, ki so mu prihajali iz nosa in ust.

«Zbudimo ga, drugače bodo ljudje zastonj čakali na prvo mašo.»

«Neža, tudi ti si mi postala uporna?» je govoril v sanjah gospod Luka. «Neža — ti neusmiljena — brez srca? Sleci mi sukno — odgrni odejo — pridi s čašico kave — z mrzlimi obkladki — glava me boli.»

Hvala bogu, da orožništvo in financa požrtvovalno vršita svojo težko nalogo in sta doslej preprečila vsakršno nesrečo. Če bi nas ščitile samo nadrejene oblasti, bi morali izgubiti zaupanje v to državo. Kdaj bomo dobili naravno državno mejo, da bo konec teh nevdržnih razmer. — Letošnja zima nam je prinesla ogromno škodo. Polomila nam je drevoja po gozdovih, da je žalosten pogled. Radi preobitega snega je zastalo delo po gozdovih. Tesač in voznik sta bila brez zaslužka, draginja se pa ni zaustavila. Vse težko čaka pomladi. Toda še sneg ni izginil, že je tu druga neprilika. Carina nam je izdala nove prelaznice, ali Lahi te z njimi ne puste v Hrušico. Zupanstvo je pravočasno opozorilo politično oblast na laške šikane, sedaj čakamo: ljudje in živina.

RAKA. Za delegata gostilničarjev je bil 19. t. m. na Raki izvoljen g. Alojzij Tomažin iz Smlednika pri Raki z vsemi proti nemu glasu, ki ga je dobil g. Bon od SKS.

SLIVNICA PRI GROSUPLJEM. Tudi nevoščljivost je znana lastnost klerikalcev. Naj vam navedem primer iz naše vasi: Letošnjo zimo je menda bilo povsod obilo vode, saj je nedavno vladala celo ogromna povodenj. Le v naši vasi je menda primanjkuje. Neki napredni kmet si je namreč pred par dnevi hotel od studenca napeljati vodo v svoj vodnjak. Njegov prijazni sosed, hud klerikalni podrepnik, pa mu tega ni privoščil, temveč je žleb odkopal, da je voda odtekala drugam in ne v vodnjak. Tako dobre klerikalne sosede ima na deželi napreden kmet! Soditi je po tem, da bi tak človek škodoval še vse drugod, če bi le mogel. Bog nas varuj kuge, lakote, vojne in klerikalne soseske!

ZUŽEMBERK. (Moralna obsodba dekana Gnidovca.) Dne 21. t. m. se je pred okrožnim sodiščem v Novem mestu vršila razprava o kazenski zadevi g. notarja

Antona Carlja proti dekanu Gnidovcu. — G. notar je namreč očital dekanu Gnidovcu, da je v njegovem procesu zoper nekoga Fabjana pred sodiščem v Višnji gori pod prisego izpovedal neresnico. Ker dekan na notarjev prvi dopis z dne 2. junija 1923. ni reagiral, ga je g. notar z dopisom 19. junija 1923. znova pozval, da opere svojo duhovniško čast, in mu obenem ponovil očitek. Žužemberški dekan Gnidovec je nato predlagal državnemu pravdnistvu, naj zoper notarja Carlja vloži obtožbo po § 104., kar se je tudi zgodilo. Toda razprava dne 21. t. m. v Novem mestu je bila za dekana Gnidovca porazna, dočim je g. notarju Carlju pribavila popolno zadoščenje. Po izpovedbah glavnih prič se je namreč dokazalo, da je dekan Gnidovec nedavno na prižnici protidržavno pridigoval in razburjal ljudstvo, ker je hvalil Habsburžane in se izrazil, da se sedaj hočejo vsiliti Karadžorževiči. In kar je merodajno, sodni dvor je smatral za dokazano, da je dekan Gnidovec, zaslišan kot priča v lanski sodni obravnavi proti Fabjanu, dejansko govoril neresnico. Na podlagi tega je bil g. notar Carlj, odlični naprednjak, oproščen. Vsi tukajšnji pristaši SLS so radi hude moralne obsodbe svojega dušnega pastirja, dekana Gnidovca, zelo potrdi. Značilna za mišljenje klerikalcev je izjava neke tukajšnje učiteljice-slomškarice, ki se je v javnem lokalju izrazila: «Saj sem že prej vedela, da bo notar oproščen, ker je notar zadevo že tako obrnil.» Iz tega se razvidi, kake pojme imajo klerikalci o nepristranosti sodišč. V ostalem pa dolenski naprednjaki čestitamo g. notarju Carlju k lepemu zadoščenju, dekanu Gnidovcu pa po domače svetujemo, naj ne hodi na solnce, dokler ima maslo na glavi.

PIŠECE. Noč in dan vrtajo naši kulkarji s kaplanom in provizorjem na čelu po

svojih brihtnih možganih, kako bi rešili svojo potaplajočo se barko. Sklicali so shode, pozvali svoje čistokrvne tigre iz Beograda, toda, o joj! Blamaža je bila strahovita. Grozni tigri so se pod pezo izvajanj naprednjakov izpremenili v krotke koštrunčke, ki so jo popihali iz Pišec kakor politični kužki. S tem torej ni šlo. Poizkusili so z «marinaricami» in ustanovili Orla. Vsaka Marijina devica, ki slučajno od preobilo zavžitih «pobožnosti» že ni postala za telovadbo pretežka, mora biti obenem Orlica in privesti s seboj vsaj še enega «bratca». Pa ni šlo in ni! Naše «marinarice» nimajo prav nič privlačne sile za «bratce», kvečjemu bi bile zelo uporabne za v proso, da bi vrabci preblizu ne prišli. Pa še eno so poizkusili, kar vam moram povedati. Naš provizor se silno boji muzike na dan žeganja farnega patrona. Pa so jo le najeli, da je svirala dopoldne v procesiji, popoldne pa v gostilni. Zraven gostilne pa so postavili vrtljak; ta je bil bolj starovrsten in so v krogu istega na posameznih verigah viseli stolci brez zveze med seboj, ki so med naglim poletom posamezno v širokem zamahu frčali daleč po zraku drug za drugim, kar tudi ni bilo brez nevarnosti. Naše Marijine device so baje dobile ukaz, da smejo le v družbi kakega orlovskega kandidata na ta vrtiljaški stolec, kjer morajo z vso silo agitirati za Orla. No in res je večina stolcev bila zasedena. Vse se je vršilo sem in tja sicer malo preveč po domače: na stolcu fant, njemu na kolenih pa devica. Nežno stiskanje na stolcih se je izpremenilo kaj kmalu v mučen položaj. Fantje so imeli le eno roko prosto za držanje ob verigo in drugo za držanje «lepe» spremljevalke. Tako se je zgodilo, da so v silnem poletu v zraku zdrsula dekleta daleč doli s fantovih kolen in fantje zopet s stolcev. Z eno roko so viseli na verigi, z drugo pa obupno držali dekleta za obleko.

«Sreča, da ni v sobi kakega tujca,» je Drdralc šepetal in pogledal okrog sebe. «Mi smo takih prizorov že vajeni in radi tega ne obsojamo gospoda, kdo drugi bi se čudil in pohujševal.»

«Volitve — vruga! — volitve,» je župnik nenadoma zasanjal o volitvah. «Mlakar — Lešnik — Klobasar, čemu drvite na levo v prepad? In ti moj Rotar — tudi ti ostavljaš svojega župnika — farnega očeta — svetega moža?»

«Zbudi ga, lepo te prosim,» je Drdralc opomnil krčmarja. «V sanjah človeku pride marsikaj na misel in izblekne, ker ne ve, kaj govori.»

«Meta — Sitarjeva Meta!» se je sanja-joče spomnil na branjevko. «No, kaj je novega, Metka? Kaj je novega? Tako? Nobene nove ljubezni — nikakega grešnega znanja — nobene lumparije več! Čakaj, Metka, čašico kave pa vseeno dobiš — na račun za prihodnje novice — ugodnejša poročila.»

Mraku se je zdelo dovolj. «Gospod župnik!» ga je potresel za ramo. «V Završju je zazvonilo dan.»

«Dan — Neža — dan?» — Župnik je počasi dvignil glavo ter je obrisal z rokavom mokre oči. Plašno je gledal okrog sebe. iznenaden, ker sta mu Meta in Neža tako nenedoma izginili izpred oči.

«Ali smo še vedno tukaj?» je nerodno vstajal izza mize. «Dajte mi palico in klobuk.»

Hitro se je ugodilo njegovi želji. Župnik se je oprl na palico in zatem še na ramo

zgovornemu Drdralcu, katerega je postrežljivi Kričaj skušal razbremeniti s tem, da je župnika krepko vlekel na svojo stran vso pot od gostilne do župnišča.

V pritlični sobi župnišča je brlela motna luč. Kuharica Neža je prebirala debelo molitveno knjigo, čakaje gospoda, kot ga je morala čakati marsikako noč. Potrpežljivo je poljubovala poslikane liste in pri vsaki podobi se je ustavila s tiho prošnjo, da naj ji Nebo skoro postreže s prijetnim trkanjem, naznajačim župnikov prihod. Šele proti jutru se je izpolnilo njeno pričakovanje: močno nabijanje po vratih je pomenilo, da se je zgodilo, po čemer je hrepenela. Nemudoma je odložila knjigo ter mu hitela odpirat.

«Dolgo si se mudil,» ga je pozdravila z običajnim očitanjem, «in nalezel si se ga čez mero in navado.»

«Kaj te briga!» se je zadržal, prestopivši prag. «Molči!»

«Dobro,» se je ugriznila v spodnjo ustnico, nakar je zbežala v sobo. Nj se ustrašila župnikovih groženj, vedoč, da jo bo že drugi dan skesano prosil odpuščanja. Umaknila pa se mu je iz nagajivosti, da bo tem prej in globlje zrahljana njegova ošabnost.

Minulo je nekaj minut, preden je župnik mogel otipati steno, ob kateri je srečno prilezel do svoje sobe. Po daljšem iskanju je odprl in zaklenil vrata, nakar se je izmučen sesedel na posteljo, ki pa ni bila odgrnjena po navadi. Začutil je peklensko žejo; bogato bi bil preplačal požirek kave, toda Neži se je

zameril in tako so se uresničile sanje, katere je sanjal v Mrakovi gostilni, sloneč na mizi, politični s šampanjcem.

Palica, katero je navadno prislonil k zidu, je zdrknila na tla. Zganil se je ob glasnem poku, nato pa se mu je glava pričela nagibati ter ga je po kratkem omahovanju potegnila na blazino.

Napočilo je krasno nedeljsko jutro, polno življenja in naravne lepote. Točno ob petih se je zamajal železni zvon, ki je naznanil farnom, da bo čez eno uro običajna prva maša. Device prvega razreda so pričele oblegati zaprto cerkev, nekaj starejših ženic je čepelo na pragih, čakaje, da jim odklene vrata cerkvenik, ki je pravkar prihitel iz zvonika.

Deževnik — tako so nazivali postarnega mežnarja — se je nasmehnil vsaki posebej, kar mu je imenitno služilo pri nabiranju bere; postrežljivo je odprl velika cerkvena vrata in device so se spustile kot ovce proti spovednici, samevajoči v temnem kotu pod prižnico. Nato jo je med kimanjem in mežikanjem ubrisal proti župnišču, da pokliče farnega očeta, ki bo nesel svojim duhovnim hčerkam duhovno pomoč.

«Gospod župnik!» je pritisnil na kljuko, ki je odporno zaškripala. «Uro sem odzvonil in ljudje že čakajo na izpoved.»

Pohlevno se je naslonil na vrata ter je potrpežljivo čakal na odgovor. Tako je moral delati skoro vsako nedeljo, preden se je prečistiti postavil na noge.

Da taki prizori niso baš najlepši, to si lahko čitatelj predstavlja. Devica so se sicer nekoliko sramovale, toda vince in godba sta povzročila, da so pozabljale na take malenkosti. Nedaleč pa je gledal prizore sramežljivi gospod kaplan. Če je bil nejevoljen ali ne, nam ni znano. Prav dobro bi nedvomno bilo, če bi farovski gospodje Orle in Orlice nekoliko poučili, kaj je spodobno. No, pa Vas pozdravlja Vaš, no Vaš — oprostite, zdaj sem pa še na svoje ime pozabil! Pa se bom že spomnil, ko Vam bom zopet kaj poročal.

LAŠKO. Dne 22. t. m. se je v rudniku Huda jama težko ponesrečil 20letni rudar I. Sovs. Pri zaviranju huntov mu je spodrsnilo ter je prišel z nogo med dva hunta, ki sta mu jo popolnoma zdrobila. Ponesrečenca so po prvi zdravniški pomoči v Laškem odpeljali v celjsko bolnico. Bil je izredno priden in pameten delavec. — Velikokrat se sliši, da gre rudarjem dobro in dobro zaslužijo. Kdor tako govori, pač ne pozna naših razmer, pa tudi ne misli, koliko nevarnosti ima ravno naš poklic. — Rudar.

LAŠKO. Pri nas se je nastanil vrtnar Ivan Bobek, kar Laščani z veseljem pozdravljajo. Nikjer namreč menda ni tako slabo za zelenjavo kakor pri nas. V tem oziru bo zdaj zopet boljše. Ali bi ne kazalo na novo poizkusiti s tržnimi dnevi?

HUDA JAMA PRI LAŠKEM. V Ljubljani izhaja nekje listič, ki je tako nesramen, da se upa imenovati «Pravica» in je glasilo «krščanskega delovnega ljudstva». Nepoznan je ta časopis pri nas, nihče ga noče čitati, ker kdor le pogleda v njega, vidi takoj, da je lažniv, kakor je lažnivo njegovo ime. V 12. svoji številki je prinesel dopis iz Hude jame, v katerem se je dopisnik lotil naše demokratske organizacije. Iz vsake besede tega dopisa žari blazen strah, ki se loteva naših klerikalcev ob pogledu na živahno se razvijajočo

organizacijo, katere članstvo raste od dneva do dneva. Vse kaže, da bo v nekaj tednih pri nas organizirana večina delavstva v Hudi jami in veliko število kmetov, ki so pristopili govori, da je tudi ta stan začel odpirati oči, ki pravijo: na lastni koži čutimo posledice onih grehov, ki so jih klerikalci v brezvestni strankarski zaslepljenosti doprinesli. Vsi vemo, da so ravno klerikalci s svojo politiko zakrivali večje davke in takse, da jokamo in stokamo. Vsem nam je znano, da se imamo klerikalcem zahvaliti za kuluk in kakor se pripoveduje, so klerikalci spremenili svoj pozdrav v «hvaljen bodi kuluk!» Mi rudarji imamo pa še posebno veliko hvalo izreči blagoslovljenim tovarišem, klerikalcem. V najboljšem spominu imamo zadnjo rudarsko stavko, v katero so nas klerikalci z velikimi obljubami speljali, potem nas pa pustili na cedilu, da smo morali sramotno kapitulirati. Klerikalci, ali veste, koliko škode, materijalne in moralne ste nam napravili pri tem štrajku? Teško bo popraviti vse to, pa popravili bomo za lastno močjo brez klerikalcev. Mi tudi dobro vemo, koliko so vredna očitanja klerikalcev in njih «Pravice», da so demokrati kapitalisti. S tem ste nas svoj čas slepili, danes pa nas ne boste več. Iz nas samih je izšlo spoznanje, pokret je samonikel, niso nas prosili, nihče nas ni vabil, le pamet nam je narokovala, da je demokratska stranka poštena, da je njen program najboljši za delavca in za kmeta, da so demokrati naši prijatelji in da edino pri njih najdemo prave prijatelje, podporo in zaslombo. Kar se tiče priprav za občinske volitve, povemo prav odkrito, da se bomo s klerikalci sprijeli in da bo naš udarec hud in neusmiljen. Mar mislite, da smo slepi, da ne bi videli slabega, brezumnega gospodarstva pri občini. Vsak korak, ki ga napravimo na eno ali drugo občinsko cesto, nas spomni na to, vsak pogled na občinske reveže nas prepriča, da je obra-

čun potreben in da je treba pri občini pomesti. In to se bo zgodilo. Pomagal ne bo klerikalcem tudi njihov najnovejši načrt, po katerem hočejo občino razdeliti v dve občini. «Knapi naj bodo za sebe in naj imajo svojo občino», tako modrujejo klerikalci in za ta načrt so pridobili že svoje poslance. Pa ne bo šlo! Mi ne bomo nikdar dopustili, da bi občino raztržali, ker vemo, da bi s tem izgubili najboljšo davkoplačevalko v občini, namreč Trboveljsko premogokopno družbo. Seveda zato naj bi kmetje potem sami plačevali vse ogromne doklade za šole i. dr., da bi občina ostala še naprej v klerikalnih rokah. «Pravica» se je zalela tudi v g. Goloba. Seveda pravica «Pravice» je ta, da bi samo klerikalci smeli govoriti, poučevati ljudi in jih voditi, kakor da bi oni imeli patent na politično delovanje. Oni so zadovoljni s tem, da zanje mislijo in govore sedreški župnik, pa selski Krajnc in bukovski Matijec. Samostojnega mišljenja se pač bojijo. Prepričan sem, da g. Golob radi tega napada ne bo niti minute manj spal, razen kolikor ga bo to le še spodbudilo k še vztrajnejšemu delu. Mi vsi, ki hočemo kmetu in delavcu dobro, ga pa podpirajmo! Vsi moramo biti agitatorji, pojdemo od moža do moža, pa jim povejmo, kje je resnica in pravica, kje je poštenje in pamet. Na to delo pojdemo vsi in imeli bomo zadoščenje pred seboj in pred ljudmi. — Rudar in kmet.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Že lansko leto se je sprožila misel, da bi se dostavljala pošta redno vsak dan iz Laškega k Sv. Jederti. Kakor je znano, se je v to svrhu vršila občinska seja občine Sv. Krištof. Ker so pa občinski očetje še kulturno zaostali in se nahajajo med njimi takšni, ki še ne znajo brati, so vsi soglasno odklonili vsako podporo dostavljalcu pošte. Gotovo so poprej povprašali za nasvet kakšno farovško kuharico; v farovžu se dobijo itak vse novice in so tudi

«Gospod Luka, uro sem odzvonil,» je ponovil močneje. «Ženice ob spovednici pričakujejo tolažbe in pomoči.»

Spoštljivo se je pripognil ter je prislonil na luknjo v ključavnici svoje desno uho. Včasih je slišal nejevoljno mrmranje in postelja je škripala, ko se je gospod Luka zaspano dvignil in zopet legel na blazino. Danes pa ne čuje nobenega živega znaka razen udarcev ure, ki je enakomerno tiktakala na steni.

«Vstanite, prečastiti!» je pihnil v ključavnico ter se je nagloma odmaknil. Smrčanje, ki se je pojavilo v sobi, ga je navdalo z veseljem; ves osrečen je hitel v cerkev obvestiti čakajoče, da je gospod Luka že na potu za milostmi in dobrotami, katere bo zdaj zdaj iztresel med svoje pohlevne ovčice.

Ura je potekala, molki so rožljali, duhovnih dobrot pa ni bilo od nikoder.

Deževnik jo je ponovno zavil v župnišče pred župnikovo spalno sobo, v kateri je vladala grobna tišina.

«Gospod Luka,» je udaril z dlanjo po vratih, «polšestih je minilo; čez pol ure bo treba stopiti pred oltar.»

«Čez pol ure?» se je župnik zaspano oglasil. «No potem se ne mudi.»

«Na spoved čakajo. Toliko jih že dolgo ni bilo in jih najbrž tudi dolgo ne bo.»

«Pa danes, ko je navadna nedelja! Nobene dolžnosti, nobenih posebnih odpustkov...»

«Vstanite! Nič ne morem zato.»

«Reci, da naj počakajo...»

«Čakajo že pol ure.»

«Ahaaa! No, nekoliko naj še potrpe.»

V zvoniku je udarilo tri četrt, mežnar je moral zvoniti «skupaj», kot je običajno v tistem kraju; nato pa je zopet tekel v župnišče pred vrata, ki so bila še vedno zaprta — župnik je pozabil na cerkev in na svoje ovčice, premagan od posledic minulega večera, je ponovno zadremal.

«Tri četrt sem odzvonil,» je prilomastil mežnar pred vrata. «Ali čujete — tri četrt...!»

«Ahaaa! Torej še petnajst minut...»

«Kaj pa spovednica? To bo zamere!»

«Po maši... počakajo naj... po maši...»

«Gospod Luka še deset minut...»

«Deset? Khm, khm.»

V zavesti, da se je župnik končno le omajal, je cerkovnik hitel v cerkev, pripravil je oltar in prižgal sveče, nato je planil v zakristijo, misleč, da je duhovnik že pripravljen za pristop. Tu pa ni bilo žive duše, gospod Luka še vedno ni zapustil svoje sobe.

Opaljen od svete jeze je Deževnik zdirjal v župnišče. «Prečastiti,» je togotno brcnil v vrata, «šest je odbilo, morali bi biti že pred oltarjem.»

«Ura je prehitra za pet — za deset minut,» se je župnik leno obrnil na postelji.

«Motite se, prečastiti! Naša ura ne prehitava in tudi ne zaostaja, tako vam povem.»

«Tako? No, verjamem, že verjamem.»

«Potem pa vstanite, da ne bo zamere in sramote.»

«I seveda. Khm, khm.»

Župnik je utihnil, molčal pa je tudi cerkovnik, ki je natihem ugibal, kako bi odprl

zaklenjena vrata, ali pa vsaj pripravil župnika, da jih odklene.

V zvoniku je udarilo četrt na sedem.

«To je pa že od sile,» se je Deževnik zaletel v vrata. «Ali ste oboleli? Naj vam li grem po zdravnika?»

«Ni treba. — Pojdi se solit.»

«Gospod župnik, stvar je resna; ljudje bodo pričeli odhajati.»

«Ne bodo. — Čemu me plašiš!»

«Dobro, vi ste odgovorni.» — To izrekši, je odkrival po veži proti vratom, kjer sta se srečala s kuharico, prihajajočo iz cerkve.

«Kaj pa delata?» mu je jokaje požugala z molkom. «Ljudje godrnjajo ob spovednici, na koro se posmehujejo, mnogi so se naveličali čakati ter razkačeni zapuščajo cerkev.»

«Izvršil sem svojo nalogo,» se je Deževnik tresel pred razjarjeno devico. «Kličem in trkam že poldrugó uro, prosim, vzdihujem in kričim. Več ne morem storiti, vi bi imeli morda več uspeha...»

«V sobo pojdi ter ga vrzi raz posteljo — na mojo besedo!»

«Tega ne storim. Prepovedano mi je stopiti v njegovo sobo.»

«Meni pa ni prepovedano,» je izvlekla iz žepa ključ ter je togotno stopila v župnikovo sobo. — «Ali se tako mašuje, oznanjuje božja beseda in odpuščajo grehi? Presnete volitve, vse je narobe!»

Kakor obsojenec pred sodnikom, tako se je tresel gospod Luka pred žensko, ki je iz pohlevne ovčice postala divja zver. — Molče

vsako nedeljo klerikalni časopisi vsakomur na razpolago. Svetovalka je gotovo vedela, da se bo razvil velikanski boj med «Domovino» na eni strani in lažnim «Slovenskim Gospodarjem» ter «Domoljubom» na drugi strani. Seveda gg. atekom v občinskem odboru ne more biti po volji, da bi vsak dan prihajala pošta, toda večina občanov pa vztraja pri tem, da se vsak dan dostavlja pošta, ker je to v korist izobrazbe vseh občanov. Upravičeni smo pa tudi to zahtevati, ker je zadostno število občanov in imamo tudi po zakonu pravico to zahtevati.

REČICA PRI LAŠKEM. V jeseni se je izdalo za popravilo ceste 4500 Din; ta svota se pa radi številnih mlak in blata ne pozna nič. Pred nekaj dnevi se je vozil po tej cesti ekrajni glavar g. Pinkava in je le sreči pripisati, da se ni prevrnil voz ob pozabljenih in ne razgrnjenih kupih šodra, kakor se je že večkrat dogodilo. Celo leto smo čakali, kdaj se bo kdo usmilil teh par kupov šodra, da bi jih razgrnli, zlasti ker se je že bajje večkrat kak občinski atek prevrnil na njih in prišel s krvavim nosom domov. — **O p a z o v a l e c.**

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. Pomlad je nastopila in so se pričela popravila občinskih cest tudi pri nas. Marsikdo bi si po vzgledu drugih občin mislil, da je to splošna navada tudi v naši občini, toda naši občinski kimovci so se šele sedaj po preteku treh let zbudili iz spanja, ker se bližajo občinske volitve. Glede na to je občinski odbor, kakor se sliši, dovolil nekoliko nad 25.000 Din, da bodo imeli volilci ob času volitev lepše ceste. Mi napredni občani pa mislimo, da so ceste splošno gospodarskega pomena in da bi jih bilo treba že poprej popravljati, na podlagi česar bi se bile lahko držale z malimi stroški vedno v lepem redu. Sedaj pa, ko so ceste popolnoma uničene, izda 25.000 Din za tako

zanemarijene ceste prav malo, kar lahko vsak razumen gospodar vidi. Najlepša reč je pa ta, da so se občinski odborniki sami med seboj porazdelili z delom tako, da bo teh 25.000 Din še manj zaleglo, kakor če bi prevzel to delo kak razumen strokovnjak. Mi napredni občani, ki smo navajeni razumnega gospodarstva, pravimo, da bi se morala popravila cesta oddati potom javne dražbe najnižjemu ponudniku, to se pravi takemu, ki bi za malo denarja napravil dobre ceste. Na uho nam je tudi prišlo, kako visoko plačujejo svoje klerikalne sornišljenike pri popravljanju cest, seveda prednost imajo predvsem sami odborniki, posebno P., ki si je v to svrhu nabavil konje. Občani, bodimo oprezni, kako gospodarijo z našim denarjem, ker bo treba pri prihodnjih volitvah očistiti in odstaviti nesposobne gospodarje iz občinskega odbora. — **Napredni občan.**

ROGAŠKA SLATINA. Pri nas se ljudje zelo pritožujejo nad današnjimi davčnimi bremenmi. Posebno pa se čuti prizadeto obrtništvo radi bolniške blagajne, ki najtežje obremenjuje male obrtnike. Koliko je danes na cesti ubogih delavcev, ki so včasih le imeli toliko posla, da so se za silo mogli preživeti preko zime, pri današnjem sistemu pa je malemu obrtniku nemogoče, da bi si držal pomočnika, ker so prispevki za bolniško blagajno preveliki. Veliko je nepotrebnih in predragih tiskovin, ki jih mora vse ubogi obrtnik s krvavimi žilji plačati poleg vsega tega mora njegova družina še pomanjkanje trpeti, ker z zaslužkom ni mogoče dohajati vsem potrebam. Nekateri gospodje, ki se nahajajo pri bolniški blagajni, se pa menda prav dobro počutijo, ker se po Ljubljani sprehajajo in z avtomobilom vozijo, mesto da bi se pobrigali za svoje dolžnosti, in bi redno nakazovali ubogim članom bolniška izpla-

čila; ravno pri nas imamo slučaj, da hlapcu Š. M. nekega tukajšnjega gostilničarja še do danes ni bolniška blagajna izplačala niti fika, četudi je v januarju zbolel in ležal 18 dni. Kaj naj bi tak revež storil, ako bi mu gospodar ne dal hrane in stanovanja ter bi bil odvisen edino od bolniške podpore! Sit volk lahko iz hote gleda, toda odgovorni gospodje pri bolniških blagajnah: vsako potrpljenje ima svojo mero!

ROGAŠKA SLATINA. Člani tukajšnjega Sokola so dne 19. t. m. uprizorili Nušičevo veseloigro «Navaden človek». Igra je uspela v splošno zadovoljstvo, za kar gre zasluga pač režiji, ki se ni ustrašila vsestranskih težkoč, kajti ravno ta igra je za diletante precej težavna, ker zahteva ostro karakterizacijo posameznih tipov. Od igralcev pa je posebno omeniti gđc. Kecele ter gg. Rajka in Bratuža, ki so rešili svoje vloge povsem dobro in naravno. Gđc. Kecele je nastopila sicer prvič, vendar pa je s svojo kreacijo ter s sigurnimi kretnjati in jasno izgovarjavo dokazala talent, ki bi se v najkrajšem času pod vodstvom spretnega režiserja razvil v prav dobro igralško moč. Graje vredne pa so bile splošno slabe maske, ki so vendar za popoln uspeh bistvene važnosti. Steklena dvorana v hotelu «Pri pošti» je bila polna občinstva, ki se je izborno zabavalo in zato tudi ni štedilo z zasluženim aplavzom. Sokol naj bi se še večkrat potrudil in prirejal mesečno vsaj enkrat gledališke predstave. Z vztrajnim delom in primerno izbranimi igrami bi v doglednem času zavladalo zanimanje tudi med preprostim ljudstvom, katerega smo pri tej predstavi, žal, pogrešali. Tu bi bilo polje, na katerem naj bi Sokol deloval posebno v dolgem zimskem času — v mrtvi seziji — in uspeh sigurno ne bi izostal. —i—

je nataknil čevlje ter je oblačil suknjo še vedno v omotici, katere ni mogel prespati v kratkih urah.

Ko se je pod nadzorstvom kuharice površno oblekel, se je navidez pogumno, toda s precej negotovimi koraki napotil proti cerkvi.

«Pazi, da ne padeš.» je opominjal med potjo samega sebe. «Hudirja, nikoli še nisem padel, ako se nisem izpodtaknil, ali če me ni vrgel alkohol...»

Neža je ostala na pragu župnišča, odkoder ga je spremljala s skrbnim pogledom do ovinka, kjer ga je izročila cerkovniku, čigar oko ga je prav na onem mestu ujelo iz zakristije.

Kadar tovarni živini nadeneš trdo vozno opravo, tedaj ti otožno povesi glavo, vedoč, da mora nekam, kjer jo čaka naporno delo. Pohižno se pusti privezati za voz in potegne v strahu pred bičem, včasih pa tudi iz navade. Nihče ji ne more povedati z besedo, kam naj zavije, z jarmom na vratu pa pogostoma najde pravo smer.

Tudi gospod Luka tistega jutra ni vedel, kdaj je zlezal v široko belo srajco ter segel po evangelijski knjigi; ko pa jo je začutil na prsih, ga je vzdignilo nekaj in porinilo proti stopnicam, ki vodijo na prižnico. Kam pa naj tudi hodi drugam s knjigo življenja, ki je že navajena te poti in ga kar po silji vleče vavzvišeni prostor pred občinstvo.

Zamajalo se je pisano zagrinjalo, ki zakriva nizka vrata prižnice in izpod njega je prišel gospod Luka podoben človeku, ka-

terega je luna pripeljala do prepada, kjer se je ustavil ter je sanjavo pogledal v globočino.

Ob pogledu na množico mu je zaigralo pred očmi. Cerkev se mu je zazdelo velika dvorana, napolnjena z zborovalci, čijih slednje oko se naperja in pričakuje govornika. Zasmilili so se mu lačni in žejni njegove besede, zato jih mora opozoriti, da je prišel rešitelj za one, ki čakajo odrešenja.

«Trarara, trarara!» je nehote potihoma zatrobil v pest in odmevalo je od kota do kota kot lovski rog.

Sto obrazov se je v tistem hipu obrnilo na prižnico in slednje oko se je zapičilo v duhovnega očeta, ki se je nenadoma prebudil iz omotice. Zavedal se je, kje da se nahaja, in v svesti si je bil svoje budalosti, katero je izvršil, kar bo brez dvoma z debelimi črkami ostalo zapisano v farni zgodovini.

Marsikdo bi se bil na njegovem mestu stajal od strahote ni stisnil v najtemnejši kot, kamor ne seže nobeno radovedno oko. Ne tako gospod Luka! Rešil se je po zvijači že iz marsikake zagate; tudi danes se mu je bliskovito rodila srečna misel, katero je zagrabil z obema rokama.

«Trarara!» je ponovil in se naslonil na rob prižnice, ko se je pritaženo smejanje nekoliko poleglo. «Tako bo zapela trobenta na sodni dan. In sodnik me bo vprašal z gromovitim glasom: Gospod Luka, kako si pasel svoje ovce?»

Priklonil se bom in ničesar odgovoril. Gospod Luka, kako si pasel svoje ovce? se bo glasilo drugo vprašanje.

In zopet bom molčal — molčal kot skala,

Gospod pa me bo vprašal tretjič in tukaj z vso resnobo: Gospod Luka, kako si pasel svoje ovce?

Tedaj pa se bom opogumil in mirno bom odgovoril: Veličastvo, pasel nisem ovčic, ampak kozle... Amen»

Tako je končal gospod Luka svoj najkrajši govor, kar jih je imel kot duhovnik. V hipu je postala vsa cerkev pozorišče najbolj različnih slik: Sitarjeva Meta je pričela kihati, užaljena, ker gospod župnik ni napravil nikake izjeme, za njo pa so se začele kremeniti postarne device, ki so, pomešane med mlajšimi, klečale pod prižnico in sedele obenem na petah. Nobena se ni upala pogledati na prižnico, s katere so pravkar slišale tako grozovito obsodbo. Dvomiti o resničnosti besed, izgovorjenih na svetem mestu, se jim je zdelo grešno, samo kuharica Neža je bila prepričana, da ne spada med kozle.

Med možmi in fanti, ki so stali pod korom za glavnimi vrati, je veselo razpoloženje priklopelo do glasnih izrazov. Čuli so se pristni dovtipi in smešne opazke, pomešane z nejevoljnim godrnjanjem. Nekdo je celo prišel za svinčnik ter je v spomin na izredni dogodek zapisal z rdečimi črkami na zid tele zanimive besede:

Župnik Luka! Bridke čase lahko človek doživi. Kdor slabo ovčice pase, tudi kozlov vreden ni!»

Te spominske vrstice je dal gospod Luka že drugi dan prebeliti; kljub ponovnemu beljenju pa se na zidu še danes poznajo sledovi čudovite pisave.

MLADA DOMOVINA

Prvi pomladni dnevi

V ozračju plove kakor čaren sen življenja novega skrivnostni dih. Še vidi tu in tam se prt snežen, ki hip ga vsak bo strgal topli pih. Pobegnila od nas je starka zima, več carstva svojega zdaj nima.

Že trava v solnčnih legah zelení, cingljajo beli zvončki in drhte trobentice veselo. Sok budi se zemlje in pod solncem vročim vre. Pomlad osvaja žizne in poljane, doslej v okove zimske zakovane.

Iz gozdov, vrtov, travnikov, livad že stari znanci se oglašajo; poklicala iz dalj jih je pomlad in zdaj domov se žurno vračajo. I v srcih naših zdaj pomlad je vstala ter v duše naše solnca nam poslala.

Petkronšek

(Zgodbica iz predvojnega časa.)

Ko se je Ivan Beletič smrtno ponesrečil na morju daleč od domače obale, je zapustila njegova vdova Mara svojo rodno vas in se preselila v Trst, da prehrani sebe in svoja otroka Štipka in Anko. Vdova Mara je delala po hišah in stregla gospodi. S težko muko in z velikim naporom je prehranjevala svoja dva otroka. Anka je bila majhna, drobna deklica, a Štipko nekaj večji, to se pravi: drug drugemu do ušes. Od neprestanega brzenja po velikem mestu je vdova Mara zbolela. Nekemu prijaznemu trgovcu se je zasmilila. Zato je dal Štipku košaro, da prodaja po mestu igračke, peresa, svinčnike in papir. Trgovec je od Štipkovega zaslužka dal vsak dan določeni del ubogi vdovi. In zopet je nekega dne Štipko na velikem trgu ponujal redkim šetalcem svoje blago. Šetalci so bili redki, ker je bora silno divjala in tulila po ulicah kakor ranjena zver. Sirota Štipko je drhtel od mraza in gladu; mislil je na bolno mater in na drobno Anko, in ker je danes prodal tako malo, je vztrajno s svojim milim glasom prosil šetalce v tujem jeziku, ki ga je napačno izgovarjal: «Krompeme kvalke koza» (kupite nekaj).

Glej, ravno kar je opazil bogato in lepo oblečeno gospo, ki se žuri, da stopi v kočijo.

«Sinjora...» prosi Štipko in ji proži košaro... «Sinjora —» ponovi in pristavi kakor iz globine srca hrvatsko (istrsko narečje):

«Gospa, smilujte se...»

Gospa se okrene in vpraša dečka slovensko:

«Kaj si Slovenec?»

«Gospa, ja sam z Istre, imam doma bolnu mamu, kupite mi ča — malo karti za listi...»

«Duša moja, nimam drobiža pri sebi...»

«Gospa, vam bom jaz šel menjat.»

«Evo, imam samo pet kron.»

«Dajte, gospa, jaz sem pošten, vam bom gotovo prinesel nazaj.»

Gospa premišljuje nekoliko, pogleda dečka v lepe modre oči in mu izroči srebrni petkronšek. Štipko zbeži kot veter, da menja denar.

Gospa čaka in čaka pred kočijo, a dečka ni več nazaj. Ko je minulo skoro pol ure, se gospa razjezi:

«Vsi so enaki, tudi ta dečko naše krvi...» Stopila je v kočijo in se odpeljala —

— Drugega dne je sedela ta lepa in bogata gospa, vdova nekega slovenskega trgovca, v svoji lepi sobi. Pila je čaj in čitala «Eдинost», potem pa je vzela v roke še italijanski list «Piccolo». Prebirala je tako iz navade po listu, ko se ji oči ustavijo na domači vesti pod naslovom «Un pezzo da cinque corone» (po naše petkronšek). Vest je prinašala naslednjo zgodbo: «Snoči je na Velikem trgu, ko je bora najmočnejše divjala, povozil avtomobil št. 105 nekega malega dečka. Dečko je težko ranjen na glavi in je bil nezavesten odnešen v mestno bolnico. V desni roki je držal petkronšek tako krčevito, da mu ga v bolnici niso mogli zviti iz rok. Ko je dečko prišel k sebi, je še čvrstejše stisnil denar

Zviti Francek

Mati je dala Francku jabolko, da ga razdeli in najboljši del izroči svojemu mlajšemu bratcu Pepčku. Čez čas vpraša mati: «Francek, si razdelil jabolko?»

«Sem.»

«Si odstopil najboljši del Pepčku?»

«Da, dal sem mu peške.»

Mati se na to zelo razhudi, Francek pa svoj čin razloži takole:

«Pepček je še zelo majhen in ne more pošteno požirati koščkov jabolka, dočim jih jaz z lahkoto pogoltnem. Če pa zasedi peške, ki sem mu jih dal, bo vzrastlo drevo in čez leta bo Pepček imel cele škafe jabolk.»

Mati teli zatrdil svojega zvitega sinka Francka res ni mogla zavrniti, huda je pa nekaj časa še vseeno bila, ker muhasti Francek pri razdeljevanju jabolka pač gotovo ni mislil na bodoče koristi majhnega Pepčka.

in ves čas govoril v slabi italijanščini: «Vojo tornar rika siora činkve korone» (Hočem vrniti bogati gospe petkronšek).

Gospa ni dalje čitala, temveč je vstala ginjena in si rekla: To je gotovo moj sinočnji dečko, in jaz sem reveža dolžila. Sirotek mali!

Gospa si je nato takoj naročila voz ter se odpeljala v mestno bolnico. V preprosti postelji v veliki skupni dvorani je ležal deček z obvezano glavo. Pred posteljo sta plakali žalostna vdova Mara in drobna deklica Anka. Mali Štipko je ves blede upiral svoje žalostne oči v bolno mater, ki je iskala sina vso noč ter ga končno našla ranjenega v bolnici. V tem se je zaslišal šum svilene obleke in Štipko je pogledal naokrog. Ko je opazil nedaleč od postelje lepo in bogato gospo, je sedel na posteljo in zaklical veselih oči:

«Gospa, gospa, kako sem srečen, tu je vaših pet kron — jaz sem mali Štipko, ki ste mi snoči dali petkronšek...»

Gospa je pristopila k postelji, objela malega ranjenca in dejala vsa ginjena:

«Ne jokajte, sirote, odslej bom jaz skrbela za vas, a ti Štipko boš imel odslej dve mami...»

Rikard Katalinič Jeretov.

Pravljica o hudobni ženi

Razgrinjale so tri mladenke lan in se razgovarjale.

Prva je rekla: «Ko se omožim, bom napredla polno hišo štren.»

«Jaz bi natkala platna za celo hišo,» je menila druga.

Tretja pa je dejala: «Meni se je sanjalo, da mi bo Bog poklonil deco z zlatimi lasmi.»

To je zasnubil neki bogatinec in se poročil z njo. Mladenka je zapustila domačo vas ter šla z možem v njegov krasen grad. Tam je bila za gospodinjno neka hudobna mladenka. Ko je ta videla, da je njena gospodinja zares dobila dvojčke z zlatimi lasmi, se je ponoči prikradla k zibelki, vzela zlatolasi deteti iz nje in vanjo spustila dve kači.

Ko je gospodar videl, kaj je v zibelki, je nagnal lepo mlado mater, da je morala služiti za deklo v gradu, in se je oženil s hudobno mladenko.

Nekega dne je šla zapuščena žena na vrt in grenko plakala. Njene solze so kapale baš na mesto, kamor je hudobnica zakopala njena otroka. Ko je solnce že bilo zašlo, je vendar na vrtu bilo še svetlo, ker sta iz zemlje zrastle dve krasni drevesi s srebrnimi vejami in zlatimi jabolki.

Ko je to videla hudobnica, se je prestrašila in nagovarjala moža, naj drevesi poseka.

Zalostno je šumelo listje in srebrne veje so se sklanjale do zemlje. Samo mati je čula in razumela plakanje svojih milih otrok.

Hudobna žena je govorila: «Kaj hočemo s temi drevesi? Prišli bodo tuji ljudje in ju ukradli. Bolje bo, ako napravimo iz njih mize in stole z zlatimi jabolki.»

Mož se je dal pregovoriti in zapovedal, da se drevesi posekata.

Toda neke noči se je eno zlato jabolko zakotalilo pod mizo in pričelo tožiti svojemu bratu: «Blagor tebi, ker držiš na sebi samo cvetje in zlate čaše. Ti ne veš, kako mi je težko, ker na meni počiva ta vražja ženska.»

Čula je to žena in je zopet rekla možu: «Čuješ, gospodar, ponoči se mi je sanjalo, da nas bodo napadli roparji radi teh zlatih

stvari. Bolje bi bilo, ako jih sežgemo, potem nas bodo pustili na miru.»

Mož je ubogal.

Na ognju so otožno prasketali lepi stoli in mize, a zlata jabolka so vičoko odskakovala. Iz dveh jabolk sta se vzdignili dve blesteči zvezdici in poleteli v noč. Kmalu nato pa se je zaslislalo nežno gruljenje dveh belih golobov.

Drugo jutro je mati nahranila bela goloba, ki sta z gruljenjem preklinjala hudobno ženo.

Čula je žena to in je takoj zapovedala ubogi materi, da goloba zakolje. Mati je to napravila, a je od vsakega goloba obdržala po eno pero. Nekoč je pihal močan veter in je odnesel obe peresi v morje.

Dolgo in dolgo sta plavali peresi po morju, dokler se nista ujeli v neko mrežo. Ribič na obali je izvlekel mrežo in vzkliknil od radosti, kajti ujel je dve zlati ribici. Odnesel ju je veselo domov in dal v stekleno posodo z vodo. V tej ozki stekleni skledi se ribici, navajeni na široko morje, nista povolično počutili in sta žalostni druga drugi tožili o svojem jadu.

To vse je zapazilo solnce, pa jima je poslalo svoje svetle žarke, da so jima božali zlati glavici.

Ko se je solnce vrnilo za gore, ga je njegova mati poljubila in vprašala, zakaj se je tako dolgo zadržalo na zemlji.

«Ne karaj me, mati,» je reklo solnce, «danes sem poslušalo, kako govore zlate ribice.»

Tedaj mu je mati dejala: «Ko pojdeš jutri na zemljo, ponesi s seboj srebrno piščalko in zlato preslico, pa boš videlo, kaj se bo zgodilo.»

Solnce je tako napravilo in se skrilo za oblake.

Tedaj sta zlati ribici skočili iz sklade in na sredi sobe sta stala dva otroka z zlatimi lasmi. Zlatolasca sta veselo pohitela na prosto in tam ju je sonce vrglo na krila vetra, kjer sta utrujena zaspala. Ko sta se zbudila, sta se znašla na krilu svoje dobre matere, ki ju je objemala in s solzami močila njune zlate lase.

Ko je gospodar zagledal čudovita otroka, je onemel od začudenja, in sirota žena mu je povedala vse.

Hitro je gospodar zapovedal naložiti veliko grmado, na katero so vrgli hudobno ženo, ki je zgorela. Gospodar sam pa je z ženo in zlatolaso deco živel veselo in zadovoljno še dolgo, dolgo let.

Bistroumna devojka

Pripovedka.

Živel je nekoč slaven car. Njegovo carstvo se je razprostiralo preko devet planin na devet dežel. Njegov narod je bil slaven in junaški ter je živel v medsebojni slogi in ljubezni.

Car je imel sina, ki je bil mlad, lep in razumen. Ko je prišel čas, da ga oženi, se je car zamislil in rekel:

«Kje bi mogel najti nevesto za svojega sina edinca?»

Sklical je tedaj na posvetovanje svoje vojvode, ministre in svetovalce ter jim povedal, zakaj jih je pozval. Dolgo časa so zborovalci ugibali in se razgovarjali, a naposled so sklenili, naj prepotuje najstarejši minister vse carstvo ter poišče nevesto za carjevega edinca in naslednika njegovega carstva.

In stari minister je potoval po carjevih deželah, prehodil je vseh devet in dospel v deseto deželo, katere ni še nikdar videl, niti kaj čul o njej. Na potu je srečal starca, ki je bil ves grbav od starosti in se je moral opirati na debelo palico.

«Dober dan, starček,» reče minister, «kam si se napotil?»

«Bog daj dober dan, mladi junak,» odgovori starci, «grem domov, da sedem in se odpočijem.»

Šla sta skupaj in carski minister mu je povedal, kdo da je. Solnce je pripelalo vedno močnejše in da bi jima pot ne bila predolgočasna, se je carski minister hotel nekoliko pošaliti s starčkom.

«Čuješ, neznan starček, naj ti sedem na hrbet, da me poneseš. Silno sem utrujen.»

«Ne šali se, mladi junak. Vidiš, da komaj sam hodim, a ti hočeš, da nosim še tebe.»

Prispela sta do pokopališča, kjer sta sedla, da se odpočijeta. Carski minister je vprašal starca:

«Povej mi, starček, ali so tu na pokopališču pokopani živi ali mrtvi?»

«Zakaj me mučiš, sinko?» odvrne starci. «Kako naj bodo mrtveci živi?»

Carski minister utihne. Ko sta šla dalje in prišla do neke njive s pšenico, je minister vprašal:

Aprilov krst

Bliža se mesec april, zato mi ne dá roka miru, da ne bi zapisal mične zgodbe o prvem aprilu. Na ta dan ljudje silno radi koga potegnejo, se mu kaj nalažejo ali mu izroče pismo, v katerem ni napisano drugega kakor «1. april». Nedavno mi je pravil sivolasi Vaznik staro, toda veselo zgodbo o «aprilovem krstu» približno tako-le:

Pred leti, ne spominjam se več katero leto smo takrat pisali, pridem po opravkih v bohinjko vasico Koprivnik in naletim pri nekem kmetu na človeka, ki so mu pravili Brentež. Pravega njegovega imena pa niso vedeli. V mali torbici je donášal gospodinjam trakove za čevlje in zibelke, glavničke, šivanke, sukanec in drugo drobnarijo. Zraven pa je nosil veliko vrečo in v njo zbiral stare cunje in slično kramo. Dobil jih je po hišah za mal denar, potem pa jih je pošiljal v papirnico. Kje je bil doma, nikdo ni vedel — mogoče še

sam ne. Star je bil kakih trideset let, bolj čokate postave, in je bil na velike črne brke, ki so mu krasile obraz, precej ponosen.

V vasi je bil popolnoma udomačen in je prenočeval pri Sorbanovih, podnevi pa hodil s svojo kramo od hiše do hiše. Mudilo se mu ni nikdar, včasih je komaj pet hiš oblezel. Posebno, kjer je bilo kaj mladega, nežnega spola, se je rad dlje pomudil in je kar po ves dopoldan zabaval s svojo navihanostjo mične deklice. Veliko je vedel povedati o strahovih; pa tudi o šegah in navadah tujih narodov je bil dobro poučen.

Slaba Brenteževa stran je bila zamerljivost. Kdor mu je s klobukom narobe mignil ali rekel, da je zemlja kruh, v njegovih očeh ni več zaslužil nebeskega kraljestva. Celo s tožbo je zaprtil, zraven pa dotičnika še pošteno obdelal s svojim strupenim jezičkom. — Nepričakovano, iz neznanega vzroka, se mu je zamerilo kar pol vasi in z malokaterim je še govoril. Razumljivo je, da se mu je zato tudi

zaslužek od dne do dne manjšal. Sklenil je torej maščevanje; bližal se je prvi april in brihtna butica, kakor je bil, si misli: «Salamsensko vam zagodem, tako vas potegnem, da boste kar drli za menoj!» Stopil je v malo hišico za cerkvijo, kjer je imel še dobre prijatelje. Razložil je svoj načrt, ki so ga v zarotniškem posvetovanju potrdili.

Napočil je zaželjeni in težko pričakovani prvi april. Pomladansko solnce je prijazno sijalo, vsa narava se je veselila. Proti cerkvi sta se pomikali dve postavi — boter in botra. V naročju je nesel boter otročička s krstnim prčim lepo pogrjneneža. Naglo sta vstopila v cerkev, se notri malo pomudila, potem pa se brzih korakov povrnila proti domu. Radovednost starih žensk in vseh občanov je bila velika. Preden se je skrilo solnce za gore, je vedela vsa vas, da je boter bil Brentež, botra pa Onegavova Urša. To je bilo tekanja, povpraševanja in ugibanja, čigav krst bi mogel biti s tako imenitnim botrstvom.

«Starček, povej mi, ali ima ta zlato-klasa njiva svojega gospodarja.»

«Eh, sinko, ali more biti njiva brez gospodarja?» odgovori starec, ki ni mogel razumeti, zakaj ga ta človek tako čudno izprašuje. Naposled, ko sta bila že blizu starčeve hiše, sta se lepo pozdravila in razstala. Starec je šel v svojo hišo, carski minister pa se je podal na njivo, da prenoči pod kopo snopov. Starca je čakala pred vrati že njegova lepa vnukinja.

«Kje si se zadrževal, dedek?» ga je vprašala.

«Z menoj je hodil neki neznan gospod, ki se je vso pot šalil.»

«Povej mi, kaj ti je pripovedoval.»

«Eh, kaj, najprej me je prosil, naj ga nesem, češ, da je utrujen.»

«Zakaj se jeziš, dedek? Gotovo je hotel s svojimi šalami olajšati potovanje.»

«Ko sva šla mimo pokopališča, me je vprašal, ali stanujejo tam živi ali mrtvi ljudje.»

Devojka se je nasmejala:

«Nisi ga razumel, dedek. Vprašal je, ali so pokojniki zapustili kakšne potomce. Ako so jih zapustili, so živi, če pa nimajo nikakih potomcev, so popolnoma umrli.»

Ded se je začudil.

«Potem, ko sva šla mimo neke njive, me je vprašal, ali ima njiva gospodarja. To vprašanje je bilo zelo smešno. Ali more biti njiva brez lastnika?»

«Tudi tukaj ga nisi razumel. On je vprašal nekaj popolnoma drugega. Vprašal te je, ali ni gospodar mogoče kakšen zapravljevec, ki je prodal z njive še zelen plod ter denar zapil in zajedel. Ako je tako napravil, ta plod, ko dozori, ne bo prišel v njegovo, temveč v tujo shrambo. To bi pomenilo, da je njiva brez gospodarja.»

Ded se zamislil, a devojka ga vpraša dalje:

«Dedek, kje je ta mož? On je zelo pameten. Pokliči ga, da prenoči pri nas. Podoba je, da je to kak carski človek.»

Ded je odšel, ga našel in povabil k sebi na dom. Ko je carski minister prišel, je takoj začel razgovor z devojko in jo vprašal:

«Lepa devojka, ali imaš brata?»

«Imam, dobri gospod, odšel je v mlin, da melje žito,» odgovori devojka.

«Ali bo prišel kmalu?»

«Da, ako gre po pravi poti, bo prišel; ako si je pa izbral stransko pot, bogme, ne bo prišel kmalu.»

Carski minister je hitro razumel, zakaj mu tako odgovarja. Pomislil je: prava pot je ravna, a stranska ima vse polno trnja, grmičevja in drugih ovir, zato mora dalje časa hoditi do doma, čeprav je ta pot krajša.

«Ali imaš očeta, lepa devojka?» je vprašal on.

«Imam,» je odgovorila, «sedaj je baš na njivi. Eden zida, drugi podira.»

Tudi to uganko je gost razumel. Oče devojke je zgradil njivo, toda to delo je bilo zastoj. Goveda, ki so se bila navadila, da vhaajajo na njivo, bodo ograjo polomila in zopet vhaajala na polje.

Gost je vprašal dalje:

«Ali imaš mater in kaj dela?»

«Iz dveh starih dela eno novo,» odgovori devojka.

Carski minister se je začudil bistroumnosti mlade devojke. Ko so sedli k večerji, je devojka hitro tekala od enega do drugega, jim stregla in pomagala materi.

Ko je drugo jutro vzhajalo solnce, se je carski minister pripravil na odhod. Zahvalil se je za gostoljubnost in ko je že hotel oditi, je opazil, da ima lepa devojka nos nekoliko kriv; pa je rekel:

«Vse je dobro, samo vaš dimnik je malo slok.»

Devojka mu hitro odgovori:

«Res je, gospod, dimnik ni raven, a kljub temu gre dim naravnost iz njega.»

Temu ostroumnemu govoru se je carski minister zelo začudil in pomislil: čeprav je nos malo slok, to ne bo huda ovira, ker je devojka tako pametna in dobra. Ta devojka je najpripravnější nevesta za carjevega sina.

Potem jo še vpraša:

«Poslušaj, devojka, in mi povej, ali imaš staro mater?»

«Imam, dobri gospod. Sedaj je baš odšla k sosedu, kateremu mora napraviti nekaj, česar mu še doslej ni nihče napravil in mu tudi več ne bo.»

Tudi ta odgovor je minister razumel. Sosed je umrl in stara mati je odšla, da mu zaklopi oči, katerih mu še doslej ni nihče zaprl in mu jih tudi nihče več ne bo.

«Vaša vnukinja,» je zašepetal minister starcu, «je kakor nalašč pripravna za carico. Zato tudi bo carica.»

«Ne šali se z nami siromašnimi ljudmi,» je odgovoril starec. «Mi smo zadovoljni s tem, kar imamo.»

Ko se je minister vrnil k svojemu gospodarju carju, so se zbrali vsi vojvode, ministri in svetovalci, da čujejo prvega ministra, kako je svoj posel opravil. Ta jim je povedal vse, kar je videl in kar je čul od pametne devojke, ter jim svetoval, da bi bila ta devojka najprimernejša nevesta za carjevega sina.

«Dobro,» reče car. «Prepričati se hočemo še enkrat, ali je res tako razumna.» Zapovedal je, naj pride dvorski novec, kateremu je izročil dvanajst žoltnih zlatnikov, eno pogačo in meh vina. Nato mu je zapovedal, naj se poda k oni devojki, kateri naj reče:

Sprejmi pozdrav, carska izvoljenka, pri nas šteje leto 12 mesecev, naš mesec nastopa vedno poln, a koze nam dajejo kozličke s štirimi nogami.»

Dvorski novec je odšel k devojki in ji rekel tako, kakor mu je bilo zaukazano.

«Hvala ti, carski poslanik,» reče devojka. «Sedi, da se odpočiješ in da pokušaš malo našega kruha in soli.»

Izroči pozdrav svojemu carju in gospodarju ter mu reci, da šteje leto pri nas 11 mesecev, da mesec, čim prispe iz vašega do našega carstva nekoliko ogrize šamega sebe in da naše koze dajejo kozličke s tremi nogami. Razen tega mu povej, da ga prosim, naj ne napravi ničesar zlega gavranu.»

Carski poslanik se vrne in pove carju odgovor devojke. Vsi so se začudili njenim hitrim domislekom. Devojka je razumela, kaj je hotel car. Dvorski novec, misleč, da car ne ve za število, je bil vzel od onih 12 zlatih dukatov enega. Poleg tega je pojedel del pogače, a iz meha je izpil toliko vina, da je ena noga ostala prazna. To, kar je ostalo, je vrnil carju.

Pri vaškem vodnjaku se je zbralo lepo število žensk in drugih radovednežev. Rajni Škrbetov ded se je dobro razumel z gospodom župnikom, zato jo je ubral naravnost v župnišče, da bi izvedel kaj zastran krsta. Oj, kako se je gospod župnik začudil, sapa mu je skoraj zastala, kajti o vsej stvari mu ni bilo nič znano. Vendar se je kmalu domislil, kakšen dan je in je dejal: «Oče, 1. april je danes.»

Deda je bilo hudo sram, da je nasedel aprilovi šali, zato se je zelo razsrdil in kričal: «Le čakaj, ti zlodej, ki aprila h krstu nosiš.» In ženske so se križale: «Bog nas varuj hudega.» Oba botra pa sta se smejala neumnežem, ki so se dali potegniti s svojo veliko radovednostjo.

Tako početje se je mnogim zdelo pregrešno, zato Brenteža niso več dosti marali. Mladi in stari so mu nagajali, kjer so mogli, le pri Sorbanovih so mu še bili naklonjeni. Tudi svoje krame ni več prenašal po hišah, kajti povsod je moral slišati ostre besede. Poprijel je torej včasih tudi za plug, ker bil je močan,

in setev se mu je dobro obnesla. Samo preveč gosto je včasih nasejal žita, da se imele ženske težko delo. Tudi košnje se je večkrat lotil.

Jezilo pa ga je strašno, da so ga gledali ljudje zaradi aprilovega krsta tako postrani, še gospod župnik ga je s prižnice javno ozmerjal. Zmerom čemernejši je postajal, samo tuhtal je, kako bi se zopet znesel nad vaščani. Držal pa se je tako, kakor bi mu bila kokoš kruh snedla.

Prišla je procesija na dan Rešnjega Telesa. Navihaneec je to priliko dobro izrabil. V noči je znosil vse gnojne koše ob cesto, koder jo morala procesija. Se župnikovo samokolnico je zvlekel na bližnji vodnjak. Vsak si lahko misli, kako so drugi dan robantili gospodarji nad Brentežem. Fantje pa so sklenili, da ga to pot počestno naklestijo. Ubogi Brentež je moral zato nekega večera urnih krač iskati zavetišča v svojem stanovanju, če ne bi bil hude izkupil. Od takrat si po zahodu solnca ni več upal na sveži zrak in tudi po-

dnevi je v žepu krepko stiskal svoj pipec, ki ga je smatral za hudo orožje.

Nesreča je hotela, da se je neke sobote iz sosednje vasi moral vračati v nočni temi. Noč pa ima svojo moč. Blizu pokopališča je zaslišal nezane glasove in proti njemu je planilo troje črnih postav. Zgrabile so ga in dolgo vlačile po cesti, kjer je on nastavljal gnojne koše, nazadnje pa so ga zaprle komaj pol živega v Sorbanov svinjak. Brentež je bil prepričan, da so ga imeli v rokah sami pekleniški, in je še zjutraj milo stokal, ko ga je Sorbanova mati vsa prestrašena rešila iz neprijetno dišečega zapora. — Sorbanovi so mu ljubeznivo stregli, ko dlje časa ni okrevljal od prevelikega strahu. Ko se je do dobra izlečil, jo je odkuril v tuje dežele in nič več ga niso ugledali koprivniški občani.

Morda živi kje sredi tujega kraja, ali pa gleda dol iz raja, mar se ga še kdo spominja, kakor pisec te zgodbe:

Boltežar Košinja.

«Kje imaš dvanajsti zlatnik,» ga vpraša car, «in del pogače ter vino, ki si ga popil?»

«Oprosti visokorodni car, prevaril sem se. Zlatnik sem vzel, ker sem mislil, da ne veš, koliko si mi jih dal; od pogače sem odlomil en del in ga pojedel, ker sem bil gladen, a z vinom sem si nekoliko pogasil žejo. Oprosti mi.»

Vsi so se zasmejali. Devojkino naročilo, naj car ne stori nič zlega gavranu, se je izpolnilo, in car ni kaznoval svojega uslužbenca.

Nato je car poslal svoje zastopnike, da so izprosili modro devojko za njegovega sina.

Od takrat se tudi pravi: razum caruje.

Slavec in roža

Belo jagnjece se je igralo na livadi in skakalo vscelo od travice do travice, od bilke do bilke.

Na livadi je bilo polno krasnih pomladanskih cvetic in tudi divjih rož.

Pod neko rožo je vzkliła prva bela šmarnica, ki se je skrivala v mahu. Ko je videla, da se ji bliža razposajeno jagnjece, je še globlje v mah skrila svojo belo glavico. Nožice mladega jagnjeca so pogazile šmarnico in od njenega bolešnega vzdihla je zadišala cela livada.

Nato se je jagnje zaletelo v rožo in jo pritisnilo k tlom. Roža je vzdihovala od bolesti, toda jagnjece se je le smejalo, ker ni občutilo njenega trpljenja. Ali roža ni bila sama. Oster trn se je razsrdil, se započil v jagnjece in mu iztrgal iz kožuščka cel šop bele mehke volne. Roža se je nato ponosno dvignila, a razjarjeni trn je zmagonosno držal beli šop.

Nekega jutra je priletel mali slavec iz daljnega sveta in zaprosil rožo, da sme na njej napraviti sebi gnezdo. Roža mu je takoj dovošila, a trn mu ni hotel dati volnena šopa.

Slavec je rekel: «Dopusti, da si iz šopa spletem gnezdece, in v znak hvalečnosti ti bom pel najlepše pesmi.»

In roža je pristavila: «Daj mu volno, brat! Bolje je uživati v dobrotljivosti, nego enako misliti na zlo, katero so nam napravili drugi.»

In trn je popustil.

Slavec se je nastanil na roži in v znak hvalečnosti za mehko posteljico je pel podnevi in ponoči divne in mile pesmice, ki so bile včasih poskočne kakor belo jagnje, a včasih otožne kakor poteptana šmarnica.

Slavčeva pesem je budila in uspavala divjo rožo, ki se je od prevelike sreče divno razcvetela in okitila hišico malega slavca.

Kratke zanimivosti

Tisoč poljskih miši požre v enem tednu 50 kilogramov pšenice.

Največje število biserov, ki se je našlo kdaj v kaki školjki, je znašalo 150 komadov.

V Kanadi (Severna Amerika) živi v celem še 106.000 polnokrvnih Indijancev.

Od 32 otokov Severnega morja, ki jih omenja starorimski pisatelj Plinij, nam jih je 11 popolnoma neznanih. Ti otoki so najbrže izginiti v morju po kakem potresu.

Angleška Indija

Vzhodna Indija je v širšeni pomenu besede označba za del Azije od južnovzhodnega kota Perzije do južnozpadnih pokrajin Kitajske. K njej spadajo mnogi otoki in otočja. Celo to ozemlje se imenuje enostavno tudi Indija in se izraz Vzhodna Indija rabi le v nasprotju proti Zapadni Indiji, ki obsega otočje med Južno in Severno Ameriko.

Ozemlje Indije je večinoma v angleški oblasti. Angleška Indija obsega ogromno površino okrog 4 milijone kvadratnih kilometrov in šteje nad 300 milijonov prebivalcev. Da je to število prebivalstva velikansko, uvidimo najlaže, ako pomislimo, da naša država, ki ni med najmanjšimi na svetu, ne šteje niti polnih 13 milijonov ljudi.

Narodov je v Indiji zelo mnogo, ravno tako ver, ki so hindujska, mohamedanska, budistovska in mnogo drugih. Glavni narodi so arijski Indijci, katerih jezik in narečja izvirajo in starodavnega jezika sanskrita.

To ogromno ozemlje, kjer biva precej popolnoma divjih in malo kultiviranih rodov, dela Angliji čisto preglavice. Upori raznih plemen so zelo pogosti, toda Anglija je še vedno obvladala položaj razmeroma s precejšnjo lahkoto. Tako ogromno število ljudstva obdržati v oblasti, gotovo ni majhna umetnost. Dočim nastopa Anglija z odločnostjo in strogostjo, se borijo uporni Indijci navadno z zvijačo, zavratnostjo in opasnim orožjem vseh vrst. Pri Indijcih igra veliko vlogo tudi verski fanatizem, ki močno podžiga pogum upornikov.

Naša slika predstavlja razorožitev vjete ga indijskega upornika pod nadzorstvom angleškega oficirja.

Račun z dinarji v kronah

Učitelj vpraša v šoli Ožbovtovega sina Matijca: «Če pomnožiš deset dinarjev z deset kronami, koliko je to?»

Matijec premisli v svoji glavi in nato razloži: «Deset dinarjev je 40 kron. In 40 kron pomnoženih z 10 kronami je 40 × 10, torej 400 kron!»

Takoj nato dvigne roko trgovčev sinko Moric in pravi: «Gospod učitelj, jaz vam to napravim ceneje!»

«Kako neki!» se začudi učitelj, mali Moric pa odgovori:

«10 dinarjev je 10 dinarjev. Toda 10 kron je 2-50 Din. Če torej pomnožim 2-50 Din × 10 Din, iznaša to samo 25 Din ali 100 kron. Profitiram torej 300 kron.»

Učitelj se je nasmehnil premetenosti trgovčevega sinka in je še enkrat preizkusil oba računa. Oba sta točna. Zakaj?

Ptičji naravni nagon

Večini izmed nas je iz izkušnje znano, da vse ptice, ki gnezdiijo na vejah dreves in v grmovju, napravljajo svoja gnezda približno na en in isti način. Počenši od kraljička pa do vrane so si vsa ptičja gnezda podobna. Katera je sila, ki žene ptice, da si delajo gnezda? Učijo nas, da je to naravni nagon. Toda ta naravni nagon je pogostokrat tako iznenadujoč in se tako neverjetno prilagaja razmeram, da začnemo misliti: To ni vedno samo nezavestni nagon, temveč mora biti pri tem nekaj preišljevanja, razuma.

Kako bi se sicer mogel razlagati nastopni primer: Ob rekah in močvirjih raste trstika in živi ptica črnoglavka, ki napravi svoje gnezdo tako-le: približno štiri do pet stebelc trstike čvrsto poveže z močnimi dolgimi travami, nato splete celo gnezdo na podoben način, a na dno nanese mehkejšega materiala, suhe trave, perja in drugega. Gnezdo se nahaja navadno tako visoko da ga poplave težko dosežejo.

Nekoč pa je neki prirodoslovec naletel na čudno gnezdo ptice črnoglavke. Kakor običajno si je par teh močvirnih ptic napravil gnezdo tako, da je zvezal štiri stebelca trstike in potem spletel ostalo gnezdo. Toda prišla je poplava in črnoglavka je opazila, da bo voda dosegla njen domek, v katerem so se že bili izlegli mladiči. Ptica zaradi tega ni obupala, temveč je začela takoj nad starim gnezdom napravljati novo, v katero je prenesla svoje mladiče. Voda je res poplavila staro gnezdo, dočim je novo ostalo nad vodo izven opasnosti.

Podobni primeri, ki jih opažamo večkrat, nas uverjajo, da živali sploh nimajo samo naravnega nagona, nego da jih često vodi tudi nekoliko razum. Posebno v nevarnostih je žival neverjetno iznajdljiva.

Iz torbice brihtnega Jakca

Mora se samo odpočiti.

Jakec sedi za mizo in dela nemir.

«Bodi miren,» mu reče mamica, «sicer ne boš dobil sladkorja.»

Toda Jakec je nepoboljšljiv in razgraja dalje. Končno je bilo dobri mamiči preveč, pa ga je izza mize pognala v kot. Tam je Jakec pričel jokati in tulil celo uro. Končno se je pomiril.

«Dobro,» pravi mamica, «mislim, da si se zadošči najokal. Vrni se zdaj k mizi!»

«Da,» odvrne trmasti Jakec, «nisem se še najokal, temveč samo malo počivam.»

Vsakdo svoje.

Jakčeva sestra Katica ima velike lepe oči. To se je večkrat poudarjalo in Jakcu je bilo strašno hudo. Nekoč se je bridko razjokal in potožil očetu, zakaj tudi on nima tako velikih oči.

«Ne joči, Jakec,» ga je potolažil oče, «vidiš, Katica ima velike oči, toda ti imaš zato velika — ušesa . . .»

SV. MIKLAVŽ NAD LAŠKIM. Naš gospod župnik ima hvalevredno navado, da s prižnice vedno govori: «Ljubite se med seboj! Ne sodite, da ne boste sojeni!» Toda žal, vse to po njegovem mnenju velja samo za farane, za njega samega pa ne. Ko smo letos začeli hoditi v farovž po velikonočne spovedne listke, je v začetku šlo vse gladko. Ko pa je gospod župnik dobil deklice predse, je dejal sam s seboj: «Fant, zdaj pa le bič v roke!» Deklice se seveda niso kar ustrašile njegovih hudih besed, nakar je gospod župnik pokazal svojo jezo nad stolom, ki ga je vrgel po sobi. Nato je začel hudo obdelovati naša dekleta in jim za vzgled stavljal svoje pevke, rekoč: «Glejte te nedolžne device, po njih se ravnajte, da boste zveličane!» Naj nam gospod župnik ne zamere, toda toliko mu lahko povemo, da našim dekletom ni podal ravno najboljšega vzgleda. Bolje bo storil, ako se v bodoče v občevanju s svojimi farani in farankami drži svetopisemskih izrekov, ki jih nam priporoča in mu ne bo več treba ropotati s stoli. — Farani.

SV. BARBARA V HALOZAH. Bog nas varuj in sv. Florijan! 19. t. m. je trgovcu in posestniku gosp. Milanu Blasu zgorelo skladišče. Škoda je ogromna. Z bližnjih in daljnih vrhov so prihiteli ljudje ob 11. ponoči gasiti in tolažiti. G. župana pa smo pogrešali, čeprav bi on vendar moral biti prvi na pogorišču že kot uradna oseba, če ga ni gnalo tja prijateljstvo. Posebno so se pa odlikovali pri gašenju gg. orožniki.

SV. BARBARA V HALOZAH. Šentbarbarčani so baje jako zadovoljni, ker se je našel človek, ki jih je pohvalil pred celim svetom, kajti doslej so jih vedno le kregali — ustno in pismeno. Žal so pa med njimi neumni Tomaži, ki menijo, da se g. R. Deč samo norčuje. G. R. Deč se je tako razjezil radi tega, da je postal čisto rdeč in je rekel, nejeverni Tomaži, ki menijo, da se g. R. Deč ki se je sprehajal nekaj let v senci Sv. Barbare «türnšpica», mi je zaupal marsikaj, med drugim me je prosil, naj zajavim celemu svetu, da ni res, da so šentbarbarčani Haložani. Eh, zmotil sem se, kajti res je, da so Haložani, a ni res, da so pijanci. Kar se tega tiče, kdo da je pijanec, kdo ne, je več nazorov; glavna sta dva: 1.) Pijanec je tisti, ki gre sam v krčmo, se vsede v temni kot, naroči liter vina in ga počasi suši. Tega v Halozah ni, ampak «Zmir po dva al' po tri» (to se ne tiče litrov). Haložani skupaj zahajajo ali v vinske kleti ali pa v krčme, ker radi prepevajo. Stari Slovan iz Slovenskih goric mi je pa razlagal še drugo teorijo, katero je podprl z dolgoletnimi izkušnjami iz lastne prakse, a o tem prihodnjič v pouk in posneto. Za danes samo toliko, da je naša bogata, vinorodna haložka dežela, kjer so doma vina, ki se štejejo med prva v Sloveniji, le žalostna žrtev žalostnih razmer: 1922. leta je bilo mnogo vina, a kupcev malo. Srečen je bil tisti, ki je najboljšo kapljico prodal napol zastonj, drugi so ga pa morali piti doma podnevi in ponoči, posebno še, ko se je bližala trgatava leta 1923., da so izpraznili in pripravili posodo za nov pridelek, ker so sodarji za liter nove posode zahtevali več nego so kupci ponujali vinogradarjem za liter starega vina. Takrat je bilo, da je g. R. Deč komaj odnesel pete, ker je Haložanom ponujal «Prerod» in je pridigal proti pijančevanju. Kričali so za njim, da ga Bog nima rad ter da naj rajši vpije po vseh časopisih Jugoslavije, da Sloveniji za treznost ni treba drugo nego izvoz vina, kajti več ko ga bo

izvoženo čez naše meje, manj ga bo doma. Prebivalce vinorodnih krajev redi le vino, njih edini dohodek. V Halozah se največ pridelava vina in sadja. Sadjevec ostane za domačo potrebo, vino se proda, da kmet plača neusmiljeni davek, da nakupi zrnja za kruh in če mu še kaj ostane, da za silo obleče in obuje sebe in svojo družino. Le predstavite si, kako težko izhaja vinogradar v sedanjih časih: več ko ima vina v kleti, bolj je ubog! Vinska gorica požre največ truda, penez in potrpežljivosti! Polje rodi dvakrat na leto, če ena žetev odpove, vsaj druga stori. Polje se obdeluje z živino dosti hitreje in ceneje nego vinska gorica, ker jo obdeluje le človeška roka, katera se pa kot brezposelna rajši stega po mestih za podporami, nego da bi delala na kmetih! Razpošljite brezposelne po njihovih občinah, kjer bo radi dolge zime, posebno letos hudo za delavce, kakor hitro se delo začne. A vi, gospodje poslanci, ki nas poznate le ob času volitev, spomnite se, da se vam v Beogradu dobro godi le od naših žuljev, ki so vedno bolj krvavi, ker ne izpolnjujete svojih obljub. Na prihodnjih volitvah hočemo obračunati z vami! — Čri Ček.

SV. LOVRENC V SLOV. GORICAH. Prav redko je kaj čitati iz naših krajev, a vendar si morate misliti, dragi bralci «Domovine», da vam včasih tudi mi lahko kaj povemo, čeprav ne baš najveselejše novice. Navesti moramo predvsem, da imamo pri nas časti vrednega gospoda kaplana, ki pri vseh faranih uživa ugled. Toda zato, ker ga mi farani spoštujemo, mu pa v farovžu delajo neprilike župnikovi uslužbenci. Gospod kaplan se je vso zimo trudil in nabiral med farani za nove zvonove, zdaj pa se po fari širi smešna govorica, da bo radi vpliva farovških uslužbencev moral zapustiti farno, preden bodo v zvoniku zadoneli novi zvonovi. Tudi organist ne uživa farovške milosti in ga baje hočejo spraviti iz službe. Gospod farovski hlapec zaklepa pred njim studenec, da siromak ne more porabljaliti farovške vode niti za cerkvene potrebe. Vprašamo gospoda župnika, zakaj svojim uslužbenecem prepušča toliko oblasti v cerkveno-gospodarskih zadevah. Čudno vlogu igrata tudi cerkvena ključarja, ki sta na ukrepe v farovžu tako navezana, da nas faranov sploh ne vprašata za mnenje, temveč se ravnata le po zaključkih, ki se sklenejo v farovski kuhinji. Za enkrat naj to zadostuje, sicer preskrbimo za veliko-nočno pisanko kaj obsežnejšega.

Farani.
ŠT. ILJ V SLOV. GOR. Čujte g. urednik, kako se godi v naši fari, posebno v občini Ceršak. Tam imajo župana klerikalca Reiterja, ki jako «dobro» dela za svoje ljudi. Posebno delavci v tovarni ga imajo zelo v «časteh». Pred meseci so klerikalci priredili shod v Ceršaku. Povabili so na shod tudi delavce, ker so jih hoteli zapeljati na limanice klerikalnih mazačev. — Delavec Ferka jim je krepko odgovarjal, a pograbila sta ga dva klerikalca in ga začela daviti. Seveda sta se možaka morala zagovarjati pred sodiščem in sta bila kaznovana. To je pa Reiterja in njegove pajdaše hudo razjezilo. Niso vedeli, kako bi si ohladili jezo. Zato so pisali na okrajno glavarstvo, da ima tovarna Ceršak brodarja, ki ni sposoben za to delo, dasi ga opravlja že dolgo časa. In res je prišel od glavarstva na tovarniško ravnateljstvo poziv, da mora poslati Ferka k zdravniški preiskavi, če je sposoben. Zakaj se pa niste brigali za njega takrat, ko je bil pri vojaki, na vojni, v ujetništvu in bog ve kje še vse? Mi-

slimo, da bi bilo boljše, da bi g. Reiter poslal k preiskavi svoje hlapce, ali imajo še zdrave želodce. Naš gospod župan tudi zelo rad pošilja orožnika k Ferku, da mu očita nočno razgrajanje in druge stvari. Postopanje tega orožnika, ki pobere vsako čenčo, se nam zdi čudno. Še pred obravnavo se je po gostilnah ustil, da on že ve, kdo bo kaznovan radi dogodkov na klerikalnem shodu. Ali niso izpovedbe prič za njega uradna tajnost? Sedaj menda sam vidi, da z g. Reiterjem in drugimi klerikalci vred ni prave uganil. Zakaj g. Ferka je prost in obsojeni so tisti, ki so mislili, da bodo prosti. G. županu Reiterju pa povemo, da mu bo kmalu odklenkalo in da ne bo več dolgo sedel na županskem stolcu in vodil občinstvo za nos. Mi mladi si tega ne pustimo, ker znamo pisati in čitati. Saj danes je že tako, da mora vsakdo znati pisati in čitati, zlasti pa še župan. Pa na svidenje!

KLJUČAROVCI PRI SV. TOMAŽU.
Draga «Domovina»! Ze dolgo prebiramo tvoje lepe članke in dopise, pa še nikdar ni bilo nič čitati iz naše, sicer prav lične vasi. Ni še dolgo temu, ko sem se zopet po daljšem času mudil v mili mi rojstni vasi, v Ključarovcih, in sicer sem se peljal po občinskih cestih od križa proti H-ovi kovačnici. Dragi bralci, to vam je bila vožnja, da nisem videl enake od leta 1914., ko smo bežali iz Srbije. Samo tiskrat se ni bilo čuditi, ko je vse gazilo po cestah, pehota, tren, kavalarija, artiljerija z vsemi mogočimi pritisklinami in v večnem deževju, toda še vseeno ni bila cesta podobna tej ključarovski. Joj, to vam je močvirje, ne pa cesta. Mesto ceste je blaten potok, tako, da so mi prišle solze v oči ob pogledu na ubogo živino, ki se mora tod mučiti. Ko sem potem vprašal, kdo pa je zdaj župan v tej občini, sem dobil odgovor, da sem takoj razumel, zakaj stoji stvar tako. Klerikalci so res mojstri v besedi, pač pa dejanj ne poznajo. Tudi tej občini županuje hud klerikalec, zato pa so ceste take, kakor nikjer drugje. Jaz se le čudim, kako je mogoče, da se nihče ne zgane in zadeve ne pojasni višji oblasti. Ubogi posestniki, ki morajo večji del vse voziti po tej cesti z njiv in na njive ter iz gozdov. Zato se je, kakor sem izvedel, lansko leto po pravici izrazil g. H. J. iz Sodincev, ko se je peljal tod, da ta cesta «nima birta». Prosim te torej, draga «Domovina», priobči te moje vrstice in bodi uverjena, da ti bodo hvaležni vsi Ključarovčani in Siničani. Kakor sem zvedel, bi moral to cesto oskrbeti županov Tonča, ampak ta nima časa za to, ker je jako pobožen. Prosim v imenu vseh občanov: Kr. okrajno glavarstvo naj da enkrat to cesto vsaj pregledati, ali je to res cesta ali potok. Ako naši pobožni možje ne bodo nič storili za popravo ceste, potem, dragi rojaki, bo pač samo radi nje potreben — kuluk. Gospod, reši nas takšnih cest, kakor so v Ključarovcih. Nič zamere! — Jaka.

KOČEVSKI GLASOVI
(Dopis iz Drage.)

«Kdo nam na novo naj župani?» vprašujemo se mi občani.
«Mar nam bo Nemeč gospodaril, Slovence vnovič bo mrcvaril?» tako vprašuje narodnjak, z njim premišljuje tudi vsak, ki dobro pomni čase one, ko so nas trle Nemcev spona.

Kočevarska nemškutarija še vedno se obolo zvija in premišljuje tiste čase, ko bili del smo c. kr. mase, ko Nemeč bil je tu despot, nemškutar pa njegov oprod; zatirali so nas Slovence in si služili lovor - vence.

To živo jim budi spomin in menijo, da je zločin, ker Nemeč več ne gospodári, temveč po svoje le šušmári. V začetku z vnemo so veliko računali na republiko, so opustili to lotrijo, se vneli za avtonomijo.

Minulo to, minulo ono, prišli pač v novo smo sezono: pri nas se je razširil glas, da prišel je volitve čas. Zdaj Nemečem raste spet greben, želijo novih si stremen, da varno v sedlu bi sedeli, konjička — občino vrteli;

želijo nemškega župana, da stvar bi dobro b'la končana. Žal, marsikdo jim še nasede na ljubeznive njih poglede: je med Slovenci Peter Zgaga, ki Nemečem vedno rad pomaga, pa tudi Jurij Zimzelén prijatelj Nemečem je iskren in tretji, Tone Velikonja bi se pririnil rad na konja. Slovenec — Nemeču stol pripravlja, čez druge pa hudo zabavlja in pravi: «Niso vsi za nič, ker pišejo se —čič, ne —tschisch!»

Vsa čast, da tukaj med občani so taki redko posejani; ko bliža se volitve čas, slovenski prapor vodi nas in geslo naše naj velja: «Le sloga k zmagi pripeljat!»

KLERIKALNA AGITACIJA ZA KRŠČANSKI SOCIJALIZEM.

(Dopis iz Coršaka.)

Kaplanček k nam je prihitel, s seboj si je pajdaše vzel, da bi predsednika postavil, organizacijo sestavil: le majhno zbral jih je številko med njimi tudi vneta Milko.

Sedaj pa le na delo vsi, da se dinárjev kaj dobi. ko so dinarje skupaj zbrali, študentu so jih koj oddali. Ker še premalo je bilo, dejala Milka je takó:

«Jaz pohitim pa k vdovi tam, ki poseduje velik hram in hišice so njene tri; delavcem v njih kvartir deli. Da reč na kratko bo gotova, delavce naj prisili vdova:

naj vsak se k stranki priglasí, drugače pa kvartir zgubi!» In res se je tako zgodilo po Milkinem priporočilu: delavci v strahu za kvartir so rekli: «Da bo enkrat mir,

plačali bomo pristopnino za klerikalce članarinol!» Student je tudi prav vesel: drobiža nekaj je prejel, odnesel ga je v Maribor, s tem rešen žalostni je spor.

Veselo Milka poskakuje, in z njo se Korlek napihuje; zdaj agitirata oba in člane zapisujeta. Vseh skupaj jih imata pet, čež sto let bo jih že deset!

Mi bomo zrakoplov skovali, nato oba brž v Rim poslali, da se pri papežu zglasita in blagoslov njegov dobita. Če prej že pride kaj nezgode, pa Janez novo spet zagode...

Janez.

Kmetijski pouk

KAJ MANJKA V SADJARSTVU?

Naša dežela je ugodna za sadjarstvo. Imamo prav izrazite sadne pokrajine. Po teh krajih je polno sadnega drevja, da so cele vasi skrite v sadnem drevju.

Manjka nam pa dobre sadne kupčije in to je glavni vzrok, da ne pridemo do pravih uspehov pri pospeševanju našega sadjarstva. Pri nas manjka kupcev za sadje, ali se pa ti kupci tako pozno zglasijo, da je večji del sadja že za dom porabljenega in navadno slabo obrnjenega.

Pri nas manjka tiste gladke prodaje svežega sadja, ki največ nese in je glavni pogoj za nadaljnji uspešni razvoj sadjarstva. Pri nas manjka take kupčije. Zato pa ne pridemo naprej in zato se tudi malo brigamo za oskrbovanje sadnega drevja.

V posameznih sadnih pokrajinah je treba sadno kupčijo dvigniti s primerno organizacijo. Če bomo ostali tudi nadalje sami sebi prepuščeni in tako pasivni kakor sedaj, potem ni nič čudnega, če bomo navsezadnje prisiljeni, prodajati naše sadje ob ugodnih letih za slepo ceno. Tako se je pri nas od nekaj godilo. Zadovoljiti smo se morali, če se nas je kak kupec usmilit. Zgodilo se je šele lani, da se je zlahka sadje, kupljeno za nizko ceno, vozilo v celih vagonih mimo Ljubljane, dočim so morali Ljubljčaní manjvredno sadje drago plačevati. Manj imoviti krogi ga pa sploh niso dobili. Vse to pa spričo pomanjkanja vsakojake organizacije na strani pridelovalcev kakor tudi na strani uživalcev ali konsumentov.

Sadjarstvo in vrtnarsko društvo v Ljubljani snuje po deželi podružnice, katerih naloga bodi med drugim tudi ta, da bodo vpejljavale in posredovale sadno kupčijo. Osrednje društvo v Ljubljani želi samo započeti posredovalnico za sadno kupčijo, toda treba je, da se tudi posamezne sadne pokrajine s svojim sadjarskimi podružnicami v ta namen organizirajo. Podružnice morajo po svojih močeh pomagati, da se pripravijo in uredijo vse potrebno za razvoj sadne kupčije. One morajo pomagati, da se sadje prav obira in sortira, da se prodaja po kakovosti in sorti in da se pravilno odpošilja. Sadje naj gre v denar po svoji vrednosti. Na ta način se bo največ doseglo. Skrbeti bo pa tudi za primerne shrambe, da ga ne bo treba prezgodaj zametavati za druge manj vredne izdelke.

Obrtniški glasnik

o Iz mesarske obrti. V Celju se je podvrgla med drugimi vajenci mesarski izkušnji tudi vajenka ga. Marijana Komes iz Laškega ter jo prestala pred zakon: to komisijo z dobrim uspehom. To je gotovo redk slučaj v Jugoslaviji, da se je ženska z vso potrebno usposobljenostjo posvetila tej obrti.

Gospodarstvo

TRŽNI PREGLED.

ZITO. V Vojvodini se je zadnje dni tržila pšenica po 322 do 330 Din, turščica po 237 do 250 Din, moka «0» po 510 do 525 Din, otrobi po 210 do 215 Din.

FIZOL se je tržil v Vojvodini po 725 do 730 Din za 100 kg.

ZIVINA. Na zadnjem zagrebškem sejmu je stal kilogram žive teže: voli prvovrstni 13-75 do 14-75 Din, drugovrstni 13 do 14-50 dinarja, tretjevrstni 11-50 do 12 Din; krave prvovrstne 12-50 do 13-50 Din, drugovrstne 12 do 12-50 Din, tretjevrstne 9 do 10 Din; teleta 14 do 17 Din, mlada živina 12 do 14 Din, svinje mršave 20 do 22-50, pitane 22-50 do 23-50 Din. Bosanska živina je bila mnogo cenejša.

KRMA se je tržila na zagrebškem sejmu: detelja po 145 do 175 Din, seno boljše po 100 do 120 Din, slabše po 75 do 100 Din, slama boljša po 100 Din, slabša po 75 Din za 100 kg.

== Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo 26. t. m. (v devizah): 100 avstrijskih kron za 11 in pol pare, 100 italijanskih lir za 350 tri četrt do 353 tri četrt Din, 1 dolar za 80 Din 90 par do 81 Din 90 par, 100 francoskih frankov za 440 do 445 Din, 100 češko-slovaških kron za 235 Din 75 par do 238 Din 75 par, 100 švicarskih frankov za 1407 in pol do 1417 in pol Din.

== Razstava kuncev. Zajčja razstava, ki jo je priredilo prvo zajčarsko društvo v Mariboru, je bila otvorjena v nedeljo 23. t. m. ter je dosegla precejšen uspeh. Razstavljene so bili tudi izdelki iz zajčjih kož.

== Vinogradništvo v naši državi je najbolj razvito v Hrvatski, Sloveniji in Dalmaciji, najmanj pa v Bosni. Skupni pridelek vina v naši državi je znašal prošlo leto okrog 3.471.000 hektolitrov, to je za 30 odstotkov več nego v letu 1922. V Sloveniji sami se je pridelalo v letu 1923. okrog 850.000 hl vina. Vrednost celokupnega pridelka vina v državi se ceni na poldrugo milijardo dinarjev.

Beleške

+ Prvi uspeh demokratskih ministrov — odprava kuluka. Novi demokratski ministri so zahtevali odpravo kuluka in je vlada na to pristala.

+ Učiteljstvo in SKS. Zadnji «Kmetijski list» ponovno vabi učiteljstvo v Samostojno kmetijsko stranko in nekako hoče vstvariti dojem, da je v SKS. prostora tudi za druge stanovce. Drugače je SKS. vedno zagovarjala le interese enega stanu. Če se je torej sedaj SKS. spremenila, naj kar opusti svojo stanovsko označbo in stranko ter se pridruži JDS., ki zastopa vse stanovce. Z opuščanjem enostranske stanovske politike se SKS. vedno bolj bliža JDS.

Nikola Pašić

Podoba starega državnika Pašića je splošno znana radi bele brade, ki je menda tudi njegov patron sveti Miklavž ni imel častitljivejše. 78 let že šteje mož, pa se še vedno suče prav živalno in ravno te dni rešuje vladno krizo, ki je tako ostra, kakor jo doslej še nismo imeli.

Pašić ima za seboj burno življenje. V mladih letih je bil inženjer, a se je kmalu posvetil javnemu življenju in politiki. Bil je prvič ministrski predsednik leta 1891. do 1892., nato poslanik na ruskem dvoru, pa zopet župan beograjski. Leta 1899. je bil radi veleizdaje proti prejšnji dinastiji Obrenovičev obsojen na smrt, toda pomiloščen. Po padcu Obrenovičev v l. 1903. je bil ponovno ministrski predsednik prejšnje kraljevine Srbije.

Po prevratu in ujedinjenju je njegovo ime postalo zelo popularno. Menda ima malokateri drugi narod vodilnega politika, ki bi bil z ene strani toliko hvaljen, z druge pa toliko grajan kakor ravno stari Pašić. Naj bo tako ali tako, eno je gotovo: Pašić ima nekatere neoporečne državniške zasluge, ki jih bo zgodovina morala vedno beležiti.

Planinski dan v Kranju

Naše gospodarstvo v gorskih pokrajinah je ponajveč odvisno od planšarstva, odnosno od živinoreje. Naši kmetje se tega tudi zavedajo, kar se je zlasti pokazalo v sredo na številno obiskanem planinskem dnevu v Kranju. Okrog 300 kmetov, deloma posestnikov planin, deloma upravičencev na raznih planinah, se je zbralo v kranjski mestni posvetovalnici in razpravljalo o že doseženih uspehih in o še obstoječih nedostatkih.

Zadevo je vodil zelo stvarno agrarni komisar g. dr. Spiller-Muys, kateremu se imajo naši gorenjski kmetje v prvi vrsti zahvaliti za velik napredek planšarstva. Za njim se je oglasil vladni svetnik g. Detela, ki je svoječasno kot okrajni glavar v Radovljici mnogo pripomogel, da planšarstvo v Bohinju stoji danes na tako visoki stopnji.

Govoril je nadalje župan g. Pirc, ki je v imenu kranjskega mesta pozdravil zborovalce. Župnik Piber, znan kot dober pozna-

valec planin, je bodril k skupnemu živahnemu delu. Kmetijski svetnik g. Viljem Rohman pa je stavil predlog, naj bi se posestniki planin organizirali slično vinogradnikom in se tako skupno borili za razne pravice, ki so jim bile tekom let odvzete, in naj bi skušali v lastni organizaciji pomagati drug drugemu, ker premnogokrat državne podpore ne zdostujejo.

Planinski nadzornik g. ing. Presel je kot strokovnjak v obširnem govoru pojasnjeval

nedostatke na planinah in poročal o potrebnih državnih podporah. Tudi okrajni planinski zastopniki so prav lepo in stvarno poročali o planšarskih razmerah svojih okrajev.

Planinski dan je zaključil planinski zastopnik kamniškega okraja, g. Cerar, ki se je v imenu vseh navzočih najpristrčneje zahvalil gospodu sklicatelju in ga prosil še za nadaljnjo naklonjenost planšarstvu in planinarjem.

Tedenske novosti

* **Pomlad** se je po koledarju začela sicer 21. t. m., toda prvi dnevi pomladi pri nas so še bili hladni. Šele sedaj so nastopili lepi topli dnevi. Po dolinah že ni več snega, gore pa so še sem in tja bele. Jesenski posevki so večinoma povsod kolikor toliko dobro prezimili in je torej po sedanjih izgledih pričakovati tudi letos povoljne letine.

* **Mariborski pevci v Ljubljani.** V ponedeljek se je vršil v Ljubljani koncert pevskega zbora Glasbene Matice iz Maribora. Ljubljana je severnim bratom priredila na kolodvoru svečan sprejem, a tudi koncertna dvorana je bila popolnoma razprodana. Pevcem je bilo podarjenih več vencev.

* **Iz vojaške službe.** Minister vojne in mornarice je podpisal ukaz, s katerim se odpuščajo iz službe vsi oni vojaki, ki so rojeni leta 1899., četudi niso odslužili celega kadrskega roka. Istotako bo v kratkem izšel ukaz, da se odpustijo iz službe vsi vojaki, ki so služili že eno leto pri kadru.

* **Nova vas v ljubljanski okolici.** Na ljubljanskem polju med Stožicami in Ljubljano je v zadnjih letih nastala naselbina, ki šteje že precej hiš. Občinski odbor občine Ježice je v sporazumu z merodajnimi faktorji dal tej naselbini ime «Brinje». To ime je rabilo ljudstvo že doslej za tafnkajšnje njive.

* **Letošnji tobačni pridelok v naši državi** se ceni na približno 20 milijonov kilogramov. Polovico tega tobaka se bo uporabilo za domačo potrebo, polovica pa se bo izvozila.

* **Tečaj za gozdne in lovske čuvaje.** Dne 12. aprila t. l. se otvori v Kostanjevici na Dolenjskem tečaj za gozdne in lovske čuvaje. Podrobna pojasnila glede sprejema so razvidna v «Uradnem listu» v št. 24. z dne 24. marca 1924.

* **Italija ne podpira več hajdukov.** V črnogorskem mestu Nikšiću so se prijavili našim oblastem nekateri hajduki, ki so izjavili, da jim Italija radi sporazuma, sklenjenega med našo državo in Italijo, ne pošilja več denarja in municije. Po podpisnem sporazumu je Italija hajdukom ukinita svojo pomoč, kar je hajduke silno razočaralo.

* **Strašna nesreča pri Rakeku.** Na Rakeku se je v soboto dne 22. t. m. dogodila tragična nesreča. Anton Stržaj, 19letni sin gostilničarja Matevža Stržaja je po neprevidnosti ustrelil s samokresom svojo mater. Kako se je nesreča zgodila, še ni povsem pojasnjeno. Nesrečna 60letna mati Marija, ki je bila zadeta v srce, se je takoj zgrudila mrtva na tla. Sina Antona je nesreča tako pretresla, da je padel v nezavest. Tragična smrt je na Rakeku vzbudila splošno sočutje.

* **Žrtev vraž.** V gozdu nad Spodnjimi Lokami pri Krašnji so te dni našli, kakor smo že poročali, truplo neznanke, okrog 40 let stare ženske. Kakor se je dognalo, je umorjenka Katarina Sever, posestnica v Spodnjih Sav-

ljah pri Ljubljani. Postala je žrtev berača Jurčeta iz Ježice, ki je nesrečno žrtev zvalil tjakaj in jo ubil. O dogodku poročajo, da je berač izrabil njeno lahkovernost ter jo popolnoma dobil v svojo oblast. Izvabil je tako iz nje večje svote in obleko. Kako se je umor izvršil, še ni pojasnjeno.

* **Mož z dvema ženama.** V Sarajevu se je nedavno pred tamošnjim sodiščem moral zagovarjati radi dvoženstva neki Leopold Wendel. Prvikrat je bil oženjen z Anko Cemažar, ki mu je pobegnila z ljubimcem v Trebinje. Leopold Wendel se je kmalu nato v drugič oženil z Josipino Andričević. Ker pa je kot gozdarski uradnik imel premalo plačo, je poneveril pri gozdarskem podjetju, pri katerem je bil zaposlen, večjo vsoto. Radi poneverbe je prišel pred sodišče, kjer se je potem ugotovilo, da ima dve ženi. Bil je obsojen na dve in pol leta ječe.

* **«Konec» sveta bo.** V Njemčicah na Češkem je nekaj ljudi ustanovilo novo versko sekto, ki propoveduje in pričakuje konec sveta na dan sv. Janeza Krstnika, 24. junija t. l. Sekta ima že nad 400 članov. Sektaši se skrbno pripravljajo na ta dogodek in nekateri so že prodali precej svojih stvari in obdržali samo totiko, kolikor potrebujejo baš do 24. junija. Sekto je ustanovil neki mladi urar. Voditelji sekte so tudi naprosili politično oblast, da jim dovoli ustanoviti novo cerkev, ki se bo zvala «Kristusova cerkev». Politično oblastvo je to prošnjo zavrnilo. Pristaši sekte opravljajo svoje pobožnosti vsako nedeljo. Ustanovitelja te sekte so te dni pregledali zdravniki in ugotovili, da je neopasen blaznež. — Na svetu je že mnogo lahkomišelnih ljudi.

* **Od mrtvih je vstala.** V Grobinščini pri Sušaku se je prošlo nedeljo zgodil pravcat čudež, kakor slične beleži le sveto pismo. Posestnikova žena Romana Miculinić, stara 65 let, je na praznik sv. Jožela naglo zbolela in so jo naslednje jutro našli mrtvo v postelji. Preoblekli so jo in položili na mrtvaški oder. V nedeljo so jo nameravali pokopati. Toda ob devetih zjutraj, ko ravno ni bilo nikogar ob mrtvaškem odru, pa se je Romana — prebudila iz «večnega» sna in se naravno, silno prestrašila svojega položaja v krsti. Skoro je od smrtnega strahu zares umrla. Končno pa se je le pomirila ter se spravila iz neprijetnega ležišča in začela klicati domače. Komaj pa so ljudje začuli njen glas in jo zapazili pri vratih, so se v silnem strahu razbežali. Takoj se je po vsej okolici raznesla silna novica, da je Romana vstala od mrtvih. . . . Vsa fara je bila na nogah, ljudje so zbežali iz cerkve in sestavili procesijo, ki se je z župnikom na čelu pomikala proti hiši Romane Miculinić. K sreči je med tem dospel tudi okrajni zdravnik, ki se čudeža ni ustrašil, temveč je Romano preiskal in ugotovil, da je iz neznanega vzro-

ka zapadla v navidezno smrt. Ljudstvo se je nato pomirilo, Romani pa prerokujejo, da zdaj sploh ne bo več umrla.

* **Strašen samomor.** V svojem stanovanju v Cerkveni ulici v Ljubljani se je iz neznanega vzroka te dni ustrelil sluga pri carinarnici na glavnem kolodvoru, 60letni Leopold Markič. Bil je takoj mrtev.

* **Roparski umor v Zagrebu.** Te dni se je v Zagrebu dogodil strašen roparski umor. Avgust Rumpel iz Kamnika, ki je služil pri inženerskem oddelku armijske komande v Zagrebu, je v pisarni dobil trgovca Kelkovića in ga s samokresom ustrelil. Rumpel je nato odšel v njegovo trgovino in jo oplenil. Rumpel je popolnoma slučajno kot osumljenega ustavil policijski stražnik, ki ga je odvedel na policijo. Pri preiskavi so našli pri njem tri samokrese in 26 ključev.

* **Mrlič v ribiški mreži.** Blizu Miramara pri Trstu sta te dni dva ribiča razpela v morju mrežo, da bi lovila ribe. Ko sta zvečer potegnili mrežo iz vode, sta našla v mreži truplo 30letne ženske, ki še ni bilo dolgo v vodi. Identitete doslej ni bilo mogoče ugotoviti.

* **Dvojni umor v Družinski vasi.** V noči od nedelje na ponedeljek se je zgodil v Družinski vasi pri Beli cerkvi strašen dvojni umor. Zjutraj so namreč našli posestnika Janeza Ramuta mlajšega umorjenega pred njegovo hišo, njegovo ženo pa mrtvo v hiši. Kdo je izvršil zločin, še ni ugotovljeno, preiskava je le dognala, da odnosi med očetom in sinom niso bili najboljši.

Iz raznih krajev

* V Suhem potoku pri Litiji sta našla Valentin Ocepek in Franc Brvar, posestniška sinova, v gozdu vojaško patrono. Ker sta jo hotela pripraviti do eksplozije, sta zakurila ogenj in vrgla vanjo patrono, ki je kmalu eksplodirala in ranila enega po obrazu, drugega pa po roki. Oba ponesrečenca sta bila prepeljana v ljubljansko bolnico.

* V Loki pri Črnomlju je umrla vdova Marija Lilek v visoki starosti 101. leta. Še do lanske jeseni je šivala brez očal ter je bila do zadnjega bistrega uma.

* V Novem mestu je umrl v starosti 64 let prošt novomeškega kapitlja g. dr. Sebastjan Elbert. Bil je miren in priljubljen človek ter se ni vmešaval v politično življenje. Blag mu spomin!

* V Nemški vasi pri Ribnici je v prepiru udaril posestnik Prelesnik svojo ženo s tako silo po glavi, da se ji je omračil um in so jo morali odpeljati v bolnico. Moža, ki je uvidel, kaj je storil v nagli jezi, je to tako peklo, da je izvršil samomor. Zabodel se je z nožem v vrat in bil takoj mrtev.

* V Gorenji vasi je umrl g. Franc Sušnik, delavec v Majdičevem mlinu. Bil je vnet Sokol. Bodí mu ohranjen prijazen spomin!

* V Kosovem vrhu pri Poljanah je umrla v starosti 86 let ga. Marija Demšar, mati notarja g. Gregorja Demšarja. Bila je vrta narodnjakinja. Blag ji spomin!

* V Obrežu pri Središču ob Dravi je nepričakovano dne 20. t. m. opoldne v krogu svojih dragih izdihnil svojo blago dušo g. Rudolf Rakuša, posestnik in goslinčar, star 53 let. Priljubljenemu pokojniku, ki je bil dober naprednjak, bodí ohranjen blag spomin! Preostalim naše sožalje!

* V Smarjeti pri Rimskih toplicah je dne 20. t. m. umrl po daljši mučni bolezní bivši

orožnik g. Jarh Štefan, doma v Smarjeti. Blag mu spomin!

* Pri Sv. Barbari v Halozah je v sredo ponoči pri posestniku Milanu Blasu izbruhnil požar, ki je povzročil nad četrt milijona dinarjev škode. Rodbina se je srečno rešila. Orožniki so pomagali gasiti, tako da se ogenj ni razširil na sosednja poslopja.

* Na Pragerskem so iz gnojne jame pri Steinklauberjevi opekarni potegnili truplo že dva meseca pogrešanega Jakoba Naposta iz Stražgonje. Sodna komisija bo ugotovila, ali se je pripetila nesreča ali pa je bil Napost ubit.

Sokolstvo

GLAVNA SKUPŠČINA JUGOSLOVANSKEGA SOKOLSKEGA SAVEZA.

Preteklo soboto in nedeljo so zborovali v Ljubljani zastopniki sokolskih žup iz vse naše države, da čujejo poročilo o dosedanjem

delovanju našega Sokolstva in da si začrtajo smernice za delo, ki čaka Sokolstvo v bližnji bodočnosti. V Ljubljani so se zbrali najboljši sokolski delavci. Od 25 sokolskih žup jih je odposlalo 22 svoje delegate.

Po poročilih posameznih odbornikov JSS, ki so bila soglasno sprejeta, so se vršile nove volitve, pri katerih je bil izvoljen za novega starosta vsega jugoslovanskega Sokolstva agilen sokolski delavec in organizator br. Engelbert Gangl, za njegove namestnike pa dr. Lazar Car (Zagreb), Gjuro Paunković (Beograd) in Ivan Bajželj (Ljubljana). Za načelnika je bil izvoljen br. Miroslav Ambrožič.

SOKOLSKO GLEDALIŠČE V RADOVLJICI vprizori v nedeljo 30. t. m. zvečer in v nedeljo 6. aprila popoldne «Pohujšanje v dolini Šentflorjanski». V vlogi Jacinte gostuje obakrat gđ. Mira Danilova, članica Narodnega gledališča v Ljubljani.

Zanimivosti

Mussolini z mlado levinjo

Mussoliniju, sedanjemu laškemu ministrskemu predsedniku in vrhovnemu komandantu fašistov, je nedavno cirkus Barnum-Ballestri podaril mlado levinjo z imenom

«Italija». Mussolini je živo darilo z veseljem sprejel in zdaj nosi «Italijo» v obliki mlade levinje v svojem naročju na sprehode, kakor to predstavlja naša slika.

Levinja je zaenkrat še prav ljubka in krotka ter jo je treba pitati z mlekom. No, videli bomo, ali jo bo Mussolini vodil seboj tudi, ko odraste. Ko mu enkrat pokaže kremplje, se je bo že naveličal.

Moderna Turkinja

V današnji Turčiji, ki se nahaja pod vodstvom Kemala paše, dobiva turška žena vedno več pravic. Odločnosti Kemala paše se je zahvaliti, da se v vsem javnem življenju Turčije uveljavlja nov modern duh. Tako so se popolnoma reorganizirale šole in se sedaj obrača velika pozornost ne samo na šolanje moške, temveč tudi ženske dece.

Razlike med žensvom višjih in nižjih slojev so seveda še velike. Žensvom višjih slojev ima priliko, da se na splošno izobrazí in pouči v vseh aktualnih vprašanjih. Mnogo izobraženih Turkinj zna

celo po dva jezika. Ali pri vsem tem nedostaja ženskam boljših slojev zmisel za praktično življenje.

V Turčiji imajo danes ženske svojo lastno stranko, in čeprav nimajo pravice glasovanja, vendar morejo po novem turškem zakonu biti izvoljene za poslanke. Pri zadnjih volitvah je dobilo nekaj uglednih žen iz Smirne in Angore precejšnje število glasov. Tako je dobila žena Kemala paše 54 glasov, žena Ismeda paše 40, pisateljica Hamid Edib 23. Zadostnega števila glasov ni dobila sicer nobena kandidatkinja, vendar je volitev žensk od strani moških volilcev dokaj zanimiv pojav današnje Turčije. Kemal paša s svojimi naprednimi nazori daje dober zgled vsem: njegova žena pogosto krat svobodno jezdi z njim in ga spremlja pri pregledovanju vojaštva. V nekem svojem govoru je naglasil Kemal paša potrebo, da tudi ženske živijo koristno in delovno življenje.

Izmed dva tisoč zastopnikov na poslednjem gospodarskem kongresu v Smirni je bilo 18 žensk. Vojne z Grčijo se je udeleževala osebno pisateljica Hamid Edib, ki je dobila tudi vojno odlikovanje. Ker današnji turški državniki krepko podpirajo ženski pokret za dosego enakopravnosti z moškimi, bo to dovedlo turško meščansko žensvom polagoma do tega, da bo imelo tudi več zmisla za praktičnost v vsakodnevem življenju.

Turške kmetice se nahajajo danes že precej sredi tega praktičnega življenja. Čeprav je krog njihove delavnosti še zelo omejen, vendar je na njihovih ramenih vsa skrb za hišo in ognjišče. Za časa vojne je turška žena precej podobno kakor v drugih državah, začela opravljati moške posle. Turška kmetica je navajena na težko delo, je utrjena napram vročemu pripekanju solnca, sposobna, delavna, ali je nepismena in neposvečena v vse tisto, kar ne spada v ozki krog njenih dolžnosti. Jasno je, da taka mati ne more zmiselno vzgajati svojih hčerk, a oče se je doslej za to zelo malo brigal. Nedvomno bo v tem pogledu prinesla ugodne rezultate nova reforma šol.

Zadeve izseljencev v Ameriki

Izseljeniški komisariat v Zagrebu razglašala nastopne nove okrožnice:

Glasom priporočila jugoslovanskega generalnega konzulata v Njujorku se dotične osebe, ki se nameravajo izseliti iz Jugoslavije v Ameriko, opozarjajo, da naj se v lastnem interesu nikoli ne obračajo direktno na konzulate, temveč vedno preko svojih lokalnih oblasti (občine, okrajnega glavarstva itd.), ki bodo od njih pobrale vse potrebne informacije, naslove itd. in jim poleg tega raztolmačile tudi vse potrebno, kako je treba vlagati prošnje in jih primerno biljevodati.

Izseljenci za Severno Ameriko potrebujejo zdravniško izpričevalo v dveh izvodih, ker je to predpisano z naredbo ministrstva socialne politike. Izseljenci, za Argentinijo pa potrebujejo štiri izvode zdravniških spričeval, ker tako zahteva argentinski generalni konzul. Tiskovine za ta spričevala, ki so tiskana v španskem in našem jeziku, se dobijo pri parobrodskih društvih, ki so v to pooblaščen in sicer pri: Hamburg-Amerika Linie, Norddeutscher Lloyd itd. Izpolnjena zdravniška spričevala mora potrditi pristojna občina.

Izseljenci za ameriško državo Čile pa se norajo po zahtevi čilenskega konzulata v Zagrebu javiti osebno pri njem, da jih pregleda njegov konzularni zdravnik.

V mesecu januarju t. l. se je iz naše države v celoti izselilo 2192 oseb, od teh 1323 moških in 869 žensk. Všetih je tudi 644 otrok. Izselili pa so se: 688 v Zedinjene države, 28 v Kanado, 118 v Brazilijo, 347 v Argentinijo, 15 v Čile, 16 pa v ostale ameriške države. Po pokrajinah, odkoder so se izselili, jih odpada: 54 na Srbijo, 1376 na Vojvodino, 9 na Črno goro, 403 na Hrvatsko in Slavonijo, 201 na Dalmacijo, 27 na Bosno in Hercegovino, ter 122 na Slovenijo.

× **Penzijoniran rabelj.** Znani angleški krvnik John Ellis se je četrte dni po 23letnem službovanju in izvrševanju krvniške službe za vso Anglijo odpravil v pokoj. Svojeročno je obesil nad 200 zločincev, ki jih je zadela smrtna obsodba. John Ellis navzlic svojemu strašnemu poklicu ni hudoben človek, temveč je prav dobra duša. Glavni razlog, da odide v pokoj, je v tem, da je na njega silno delovalo nedavno obešenje mlade žene Edite Tompson, ki je svojega mladega ljubimca nagovorila k umoru svojega moža. Po izvršitvi smrtne obsodbe nad to nesrečno Edito, ki se je z vsemi silami branila smrti, je John Ellis izjavil, da ne bo nikoli več obešal nobene ženske. Angleški listi hvalijo bivšega krvnika zaradi njegove dobrodušnosti. John Ellis nikoli ne mara v družbi govoriti o vrvi in obešenih. Rad ima živali, posebno kokoši, ki ni še nobeni zavil vratu. V mladosti je bil brivski pomočnik. Kaj ga je dovedlo h krvniškemu poklicu, ne razodene nikomur. Njegovo ime bo še dolgo ostalo v spominih kriminalistov in zločincev.

× **Ekspresna poroka.** Znamenita ameriška lepota in gledališka igralka Jeny Reed se je prošlo nedeljo ob 1. po polnoči poročila z njujorškim podjetnikom Viljemom Joungom. Ljubezen in poroka je šla per ekspres. V soboto zvečer sta se namreč oba prvokrat srečala v elegantnem čikaškem hotelu in se spoznala pri večerji. Po daljšem razgovoru je Jounz kratkoma predložil lepotici, da jo poroči. Ona je ponudbo sprejela. Takoj nato sta se z avtomobilom od-

peljala pred urad za civilno poroko, poklicala sodnika in poroka je bila opravljena. Obhajala sta torej poročno noč, o kateri se jima podnevi še sanjalo ni. Lepotica Jeny Reed pa je bila že dvakrat poročena. Prvič je vzela nekega bogataša in se na njegov predlog lani ločila, nakar se je pred mesecem znova poročila z drugim ženinom, a se ga je že po desetih dneh naveličala in se zopet ločila. Zdaj ima Jounga, — kako dolgo bo «srečna», se ne vé. Pri nas so take lahkomiselne poroke in ločitve hvala Bogu nemoogoče. Preden pri nas pride do ločitve, lahko «nesrečna» zakonca obhajata že srebrno poroko, če jima Bog da zdravje!

× **Strašna obiteljska žaloigra.** V vasi Wickham na Nizozemskem se je pred par dnevi zgodila strašna obiteljska tragedija. V hiši obitelji Gamblin so zjutraj našli štiri mrtva trupla, in sicer gospodarja, ženo, hčer in sinka. Tragedijo sta odkrila starejša dva Gamblinova sina, ki sta se zjutraj iz rudnika vrnila domov. Našla sta vrata zaklenjena in okna zagrnjena z zavesami. Ko sta vlomila dver, sta našla mater ubito z železom, očeta, sestro in brata pa ustreljena z lovsko puško, ki je ležala ob očetu. Takoj sta razumela, kako se je žaloigra zgodila. Oče Gamblin je bil pijanec in se je neprestano prepiral z otroki in ženo. Tudi tisto noč je moralo priti do prepira med njimi, nakar je mož v pijani podivjanosti spravil vse tri in končno še sebe ob življenje.

Iz popočne torbe

SPOMINI STAREGA TRBOVCA.

Pred mnogimi leti in tudi še pozneje sta živela v Trbovljah — v dolini jamskih škrapeljnov — dva zelo originalna moža, ki sta bila po življenju popolnoma nasprotni osebnosti; vendar sta se prav dobro razumela. Bila sta to župnik Peter in Urhovčev očka — Radeckijev vojak.

Posebno prvi je moral od zadnjega marsikatero pikro in slano pogoltniti, ker oče Urhovc je imel za ušesi takšne, da mu ni prišel nobeden še tako zbadljiv in prebrisan možak na konec. Seveda zamerila nista drug drugemu ničesar, ker sta vedela, da to špikanje ne prihaja iz hudobnega srca, ampak iz domačega zdravega humora.

Tako je bilo tudi neko zahvalno nedeljo v župni cerkvi, kjer je imel Urhovčev oče v zakristiji pri oknu svoj stol, odkoder se vidi večji del naravnost na žensko stran; toda s tem še ni rečeno, da je mogoče rad opazoval našoperjene trbovske lepoticice — ampak od strani se lahko gleda tudi na glavni altar, če se namreč hoče. Gospod župnik Peter je v svojem navdušenem nad eno uro trajajočem govoru polagal vernim in nejevnim ovčicam na srca, kako toplo se morajo Bogu zahvaljevati za vsako dobroto, za vsako trohico kruha ali za veliko potico, za plačila in kazni, kratkoma za vse, kar pride od Boga z besedami «Gospod Bog, hvala lepa!»

In ko je gospod Peter po dolgovezni in vrhu tega še dolgočasni pridigi končno vendar izrekel odresilni «Amen», se je oglasil Urhovčev oče v svoji «pruki»: «Hvala Bogu za Amen!»

Okrog stoječi možakarji so prasnili v smeh, nekateri so kašljali, drugi so kihali in se kot v zadregi vsekovali. Mežnar Tone pa, ki se ni upal očetu Urhovcu nobene povedati, ker se ga je bal, se je obrnil k možakom in zarežal: «Avše, avšaste!»

Gospod Peter je še isti dan izvedel za to dobro šalo, pokimal je s svojo sivo glavo in se iz srca smejal. Smejimo pa se še danes tudi mi Trbovci, ki smo oba možaka-poštenjaka poznali. — **Stari Trbovec.**

Za smeh in kratek čas

V žalosti.

Miha, kateremu je umrla žena, se je prišel tolažiti v gostilno: «Natakar, prinesite mi pol litra vina!»

Natakar: «Črnega ali belega?»

Miha: «Črnega, za Boga, kaj ne vidite, da žalujem!»

Opravičenje.

Sodnik (potepuhu): «Ali nimate nič resne volje, da bi se poprijeli kakega dela in postali koristen član človeške družbe?»

Potepuh: «Kako, če me pa vedno zapirate!»

Ob draginji mesa.

Tujec (mesarju): «Mesar ste, pa pravite, da ne jeste mesa. Kaj ne?»

Mesar: «Ker je tako drago, da ga raje prodam.»

Čudna žalost.

Olga (pravi svoji starejši sestri Nini): «Ali si že slišala, da je tisti debeli in bogati vinotržec Kiselica umrl nagle smrti?»

Nina (se bridko razjoka): «Oh, jaz sirota!»

Olga: «Kaj vendar jočeš, saj ni bil naš sorodnik!»

Nina: «Saj ne jočem za njim — ampak pred tedni me je skrivaj zasnubil in jaz burkija ga nisem vzela...»

Obsodba.

Sodnik: «Obsojeni ste zaradi goljufije na šest mesecev... Pa se mi prav zdi, da sem vas že nekje videl!»

Obtoženec: «Seveda, gospod sodnik, saj sem vašo hčerko učil pejšal!»

Sodnik: «A tako!... No, pa še vsak mesec en post s trdim ležiščem!»

Pred porotniki.

Predsednik: «Torej, obtoženec, povejte nam, kako se je začel pretept!»

Obtoženec: «Tako-le je bilo: Moj tovariš je bil pijan, vstal je izza mize, udaril po njej in začel kričati: vsi skup ste osli!...»

Predsednik (prijazno): «Obrnite se proti gospodom porotnikom!»

Zaljubljena misel.

Poročnik (svoji bogati nevesti): «Ah, draga Milka, komaj sem se prebudil, sem moral takoj nate misliti!»

Nevesta: «Aha, moral! Gotovo te je prebudil kak — upnik?»

Žid ostane žid.

Žid Mojzes gre peš na sejem. V hosti ga napadejo tolovaji in poglavar mu zagrozi:

«Daj, kolikor imaš, sicer te ubijemo!»

Mojzes: «Tri sto kron imam, ne več, ne manj!» — in našteje poglavarju — 294 kron.

«Kako to?» opomni poglavar, «manjka še šest kron!»

«Oho, če takoj plačam, dobim povsod dva odstotka popustal» se resno začudi in odreže Mojzes...

Ženska volilna pravica.

Tast (svojemu zetu): «Kruh in klobaso imaš za obed: Kje pa je tvoja žena?»

Zet: «Pri demonstraciji za žensko volilno pravico.»

Tast: «To je sramota zate in zame. Jaz sem jo vendar dobro vzgojil, a ti je ne znaš obvladati! Žena naj bo doma in naj kuha!»

Zet: «Ej, ljubi tast, ko bi ti vedel!...»

Tast: «Ne maram nič vedeti — žena naj bo doma in naj kuha!»

Zet: «Hotel sem reči, da bi ti gotovo ne govoril tako, če bi vedel...»

Tast: «Če bi vedel, kaj?»

Zet: «Da to, kar skuha, sploh ni užitno!»

Sredstvo za obrambo.

Ožbovt in Gašper sta hotela iztihatopiti čredo volov, pa sta imela nesrečo, da so ju zalotili. Poklicali so ju pred sodišče s pozivom, naj prineseta s seboj vse, kar bi moglo služiti njenemu zagovoru in obrambi.

«Oha,» si je mislil Ožbovt, «to je pa dobro.»

Vzel je precej težak kol in se podal na pot.

Sodnik ga je v dvorani gledal začudeno in vprašal: «No, g. Ožbovt Šveglja, čemu Vam bo pa služil ta kol?»

Ožbovt: «Saj je na pozivu stalo zapisano, naj prinesem s seboj vse, kar bi mi moglo služiti v obrambo. S kolom, mislim, da se jih ubranim 100, če bi me napadli...»

Nagla vožnja.

Sodnik vpraša obtoženega tatu, ali je že bil predkaznovan.

«Da,» pritrdi obtoženec, «enkrat na tri dni zapora.»

«A zakaj?» vpraša sodnik.

«Zaradi nagle vožnje s kolesom.»

«In zakaj ste vozili naglo?»

«Mudilo se mi je.»

«Kako to?»

«Tako, ker sem kolo — ukradel.»

Tudi zagovor.

Star uzmovič Melhijor Štrbenglje se je moral zaradi tatvine zagovarjati pred sodiščem in ga je sodnik vprašal: «Ali še imate kaj, kar bi mogli navesti v svojo obrambo?»

Melhijor: «O, da, uvažujte g. sodnik tudi to, da nisem okradel baš Vas!»

Lepota? Svežost mladosti? Priljubljena vnanjost? Vse to si lahko ohranite in zadržite prerano ostarelost samo, če racionalno negujete svoj obraz, svoje telo, svoje lase in svoje zobe. Izrednega učinkovanja so že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za negovanje lepote, kakor: Elza-obrazna in kožo obvarujoča pomada, 2 lončka z zavojnino in poštnino vred 25 dinarjev, Elza-po-

Lep, dobičkanosen zaslužek

na deželi bi imel kak invalid, upokojenec ali obrtnik, ki bi hotel proti proviziji prevzeti obrambna zastopstva ali potovati za staro, dobro vpeljano zalogo prvovrstnih poljedelskih strojev vsake vrste. Lepa priložnost sedaj spomladi. Le zanesljive osebe naj pošljejo čimprej resne ponudbe na „Dobičkanosen zaslužek“ na upravo «Domovine». 18

mada za rast las, 2 lončka z zavojnino in poštnino vred 40 dinarjev, z 10%nim doplačilom, in drugi Elza-preparati, kakor Elza-cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd. Vse navedeno razpošilja: Lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elza-trg št. 360, Hrvatsko. (e)

Posteljno perje

po zmernih cenah ima v zalogi

Franciška Ambrožič

Ljubno, pošta Podnart.

Združene opekarne d. d., Ljubljana

Telefon 733

Telefon 733

naznanjajo, da so otvorile v sredini mesta, na Miklošičevi cesti št. 13, tovarniško zalogo vseh vrst opeke lastnega izdelka. — Opeka je na razpolago v poljubnih množinah po najnižji dnevni ceni.

Prava sredstva lepote, katera drže, kar obečajo!

Že 23 let v vseh deželah preizkušena, hvaležna in priljubljena so prava Elza-sredstva lekarnarja Fellerja, ki pospešujejo lepoto.

ELZA-OBRAZNA POMADA, zanesljivo varstvo proti solnčnim pegam, solnčni opeklini, lisam, hrpavi koži, odstranja zajedavce, ogrce, nabore in druge vsakovrstne kožne nečistosti. 2 velika porcelanasta lončka z zavojnino in poštnino vred 25 Din.

Elza-lilijino mlečno milo, najmilejše in najfinije milo lepote! Ideal vseh mil! Popolnoma noma neškodljivo, se jako dobro peni in je milega finega doba. 4 veliki kesi z zavojnino in poštnino vred 40 Din.

Elza-pomada za rast las kropi kožo na glavi, zabranjuje izpadanje, lomljenje in cepljenje las, odstranja prhot, prerano osivelostjo itd. 2 velika porcelanasta lončka z zavojnino in poštnino vred 25 Din. — En poskus zadostuje, da tudi vi poročate:

TO JE ONO PRAVO!

Iščite v vseh poslovnica samo prave ELZA-PREPARATE lekarnarja Fellerja.

RAZLIČNO: Lilijino mleko 10 Din; brkomas 4 Din; najfiniji Hega-puder dr. Klugerja v velikih originalnih skatlah 25 Din; najfiniji zobni prašek „Hega“ v patentnih dozah 15 Din; puder za dame v vrečkah 4 Din; zobni prašek v skatlah 4 Din, v vrečkah po 3 Din; sachet (dišava) za perilo 4 Din; šampon za lase 2*50 Din; rumenilo za obraz, 12 pisnov 20 Din; najfiniji parfemi od 20 Din navzgor; cvet za lase 25 Din; Elza-katranovo milo 6 Din. Pri razpošiljanju različnih predmetov se zaračunavata zavojnina in poštnina posebej.

K tem cenam se priračunava še 10%no doplačilo. Naročilna pisma naj se naslavlja tako:

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elza-trg šte. 360, Hrvatsko.

SLAVENSKA BANKA D., ZAGREB

PODRUŽNICA: LJUBLJANA.

Delniška glavnica Din 50,000.000.— in rezerve preko Din 12,500.000.—

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Sibenik, Vrsac, Wien.

Ekspoziture: Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka in Jesenice.

Agenciji: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijaciji: Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.